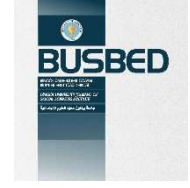

Makalenin Türü : Araştırma Makalesi
Geliş Tarihi : 15.02.2023
Kabul Tarihi : 28.04.2023

<https://doi.org/10.29029/busbed.1251786>

KÖŞE YAZILARININ NİCEL ÖZELLİKLERİ İLE OKUNABİLİRLİKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Mehmet Fatih KARACA¹

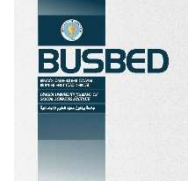
ÖZ

Bu çalışmada Türkiye'nin tirajı en yüksek gazetelerinde yazan 18 köşe yazarına ait yazıların nicel özellikleri ve okunabilirlikleri incelenmiştir. 2017-2021 yılları arasında *eğitim, ekonomi, sağlık, spor ve yaşam* kategorilerinde yayımlanan 12262 köşe yazısı geliştirilen yazılım ve Doğal Dil İşleme teknikleri kullanılarak işlenmiştir. Köşe yazılarının ortalama cümle, kelime, hece ve harf sayıları, cümlelerin ortalama kelime, kelimelerin ortalama hece ve harf sayıları tespit edilmiş, yazı okunabilirlikleri Ateşman, Çetinkaya-Uzun ve Bezirci-Yılmaz formülleriyle belirlenmiş ve sonuçlar sunulmuştur. Köşe yazılarının işlenmesi neticesinde elde edilen veriler kategori, gazete ve yazar bağlamında değerlendirilmiştir. Köşe yazıları ortalama 42.08 cümle, 429.88 kelime, 1166.32 hece ve 2699.44 harften oluşmaktadır. Ayrıca, yazılardaki cümlelerin ortalama kelime sayısı 10.22 iken kelimelerin ortalama hece sayısı 2.71 ve harf sayısı 6.28'dir. Köşe yazılarının ortalama okunabilirlikleri Ateşman, Çetinkaya-Uzun ve Bezirci-Yılmaz'a göre sırasıyla 63.16 (*orta güçlükte*), 38.40 (*eğitsel okuma*) ve 11.87'dir (*lise 11-12.sınıf*). Ateşman formülüne göre yazılar ağırlıklı olarak *kolay* (%43.91) düzeydeyken *çok kolay* olan hiç yazı bulunmamaktadır. Çetinkaya-Uzun'a göre yazılar yoğun olarak *bağımsız okuma* (%69.32) düzeyindedir. Bezirci-Yılmaz'a göre ise yazılar daha çok *ortaokul* (%30.00), *lise* (%29.58) ve *akademik* (%27.81) seviyelerdedir; *ilkokul 1-2.sınıf* seviyesinde yazı bulunmamaktadır. Kategoriler arası farkın %50'nin üstünde olduğu tek nicel özellik ortalama cümle sayısıdır. Buna karşın kelimelerin ortalama hece ve harf sayısı dışındaki bütün nicel özelliklerde gazete ve yazarlar arası farkın %50'nin üstüne çıktığı tespit edilmiştir. Nicel özelliklerdeki farklılığın kategori ve gazeteye oranla yazarlarda daha belirgin olduğu görülmüştür. 3 formüle de gazetenin kategoriden, yazarınsa hem kategori hem de gazeteden okunabilirlik açısından daha belirleyici etkiye sahip olduğu ortaya konmuştur. Öte yandan 3 kategori ve 4 gazetede 9 yazarın Türkiye'deki ortalama eğitim seviyesinin hayli üzerinde; lisans/akademik düzeyde yazılar kaleme aldıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gazete, Köşe Yazısı, Doğal Dil İşleme, Nicel Özellik, Okunabilirlik

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Erbaa Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Erbaa, Tokat, mehmetfatih.karaca@gop.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7612-1437>

Article Type : Research Article
Date Received : 15.02.2023
Date Accepted : 28.04.2023

<https://doi.org/10.29029/busbed.1251786>

A REVIEW ON QUANTITATIVE FEATURES AND READABILITY OF COLUMNS

Mehmet Fatih KARACA¹

ABSTRACT

In this study, quantitative features and readability of columns belong to 18 columnists who write for the newspapers having the highest circulation of Türkiye. 12262 columns published between the years 2017-2021 on the following topics: education, economy, health, sports and life were analysed with the developed software and Natural Language Processing techniques. Average number of sentences, words, syllables and letters of columns, average word number of sentences, average syllable and letter numbers of words were determined, and readability of texts were identified by Ateşman, Çetinkaya-Uzun and Bezirci-Yılmaz formulas, and the results were presented. Data obtained as a result of processing columns were evaluated in terms of category, newspaper and author. The columns consist of averagely 42.08 sentences, 429.88 words, 1166.32 syllables and 2699.44 letters. Moreover, the average word number of sentences is 10.22, whereas the average syllable number of words is 2.71 and the average letter number of words is 6.28. The average readability of columns were as follows respectively according to Ateşman, Çetinkaya-Uzun and Bezirci-Yılmaz: 63.16 (*medium difficulty*), 38.40 (*educational reading*) and 11.87 (*high school 11-12.class*). According to Ateşman formula, the level of the columns was predominantly *easy* (43.91%), whereas there is no text at the level of *very easy*. According to Çetinkaya-Uzun, the columns were predominantly at the level of *independent reading* (69.32%). Furthermore, according to Bezirci-Yılmaz the texts were mostly at the level of secondary school (30.00%), high school (29.58%) and academic (27.81%), there is no text at the level of *primary school 1-2.class*. Average number of sentences is the only quantitative feature in which the difference is over 50% between the categories. Despite this, it was found out that the difference between newspapers and authors exceeds 50% in all quantitative features except average number of syllables and letters of words. It was seen that the difference in quantitative features was more evident in authors compared to category and newspaper. It was revealed that the newspaper has more decisive influence than the category, the author has more decisive influence than both the category and the newspaper in terms of readability in all 3 formulas. On the other hand, it was found out that 9 authors in 4 newspapers and 3 categories have been writing columns highly above the average educational level of Türkiye, at the undergraduate/academic level.

Keywords: Newspaper, Column, Natural Language Processing, Quantitative Feature, Readability

¹ Assist. Prof. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa University, Erbaa Vocational School of Higher Education, Department of Computer Technologies, Erbaa, Tokat, mehmetfatih.karaca@gop.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7612-1437>

1. GİRİŞ

İnsanların birçok haber alma kaynağı bulunmasına karşın günümüzde halen gazeteler yerini ve önemini korumaya devam etmektedir. Fakat Türkiye'deki gazetelerin toplam tirajının 2011 yılında 2130 milyon ve 2015 yılında 1994 milyon iken 2020 yılında o yıllara oranla dramatik şekilde düşüş gösterdiğini ve 945 milyona gerilediğini belirtmek gerekir (Basın İlan Kurumu, 2021). Bu veriden insanların haber takip etmeyi veya okumayı bıraktıkları sonucu değil; haber alma yol ve yöntemlerini değiştirdikleri sonucu çıkarılabilir. Bu değişimse gazetelerin teknolojiye ayak uydurmasına ve yaşanan dijitalleşmeyle birlikte gazetelerin büyük çoğunluğunun yayım platformlarını internet ortamına taşımaya neden olmuştur. Buna karşın yalnızca geleneksel gazetecilik (basılı medya) yapan gazeteler de bulunmaktadır.

Türkiye'de özellikle tirajı yüksek gazeteler hem geleneksel gazeteciliği hem de yeni medya diye de isimlendirilen internet gazeteciliğini birlikte yürütmektedirler. Bu gazetelerden tirajı en yüksek olan ilk 10'u azalan sırada şu şekildedir; Sabah, Hürriyet, Sözcü, Türkiye, Milliyet, Posta, Akşam, Takvim, Yeni Şafak ve Yeni Akit (Speed Medya, 2021). Gazetelerin internet sitelerinin ziyaret edilme sayılarına bakıldığında Türkiye'de en çok ziyaret edilen ilk 50 web sitesi içinde tirajı en yüksek 10 gazeteden 7 tanesinin bulunduğu; Akşam, Posta ve Türkiye gazetelerininse sıralamada yer alamadığı görülmüştür. Listede bulunan Hürriyet 9, Sabah 12, Milliyet 14, Sözcü 18, Takvim 25, Yeni Akit 38 ve Yeni Şafak 41. sıradadır (SimilarWeb, 2023).

Yoğun iş temposunda insanların hızlı değişen ülke ve dünya gündemini takip etme ihtiyaçları, istenilen her an ve her yerde habere ulaşma istek ve gereksinimleri internet gazeteciliğinin öne çıkan avantajlarından. Özellikle akıllı telefon ve bilişim teknolojilerin kullanımının artmasıyla birlikte internet ortamında yayım yapan gazeteleri takip etmek pek mümkün hale gelmiştir. Elbette yalnızca son dakika gelişmelerden haberdar olmak için internet gazetelerinin takip edildiğini söylemek doğru olmayacaktır. Örneğin; internet gazetelerinde yayımlanan haberlere istenildiği kadar resim, ses, video vb. multimedya içeriklerinin eklenebilmesi ve daha birçok özellik, internet gazeteciliğinin daha cazip hale gelmesini sağlamıştır. İnternet gazetelerinin en önemli takip edilme özelliklerinden biri de köşe yazarları ve onların yazılarıdır.

Geleneksel gazetecilikte köşe yazarları yazılarını basımdan önce yayımlanmak üzere gazeteye sunmak zorundadırlar. Fakat internet gazeteciliği sayesinde köşe yazarları yazdığı köşe yazısını her an yayımlayabilme, gün içinde birden fazla yazı yazabilme, yazdığını düzeltebilme, yazısında ekleme veya silme yapabilme, okuyucuya yazısını hemen ulaştırabilme; okuyucular da bu yazıları anında okuyabilme ve hatta dinleme olanağına sahip olmuşlardır. Aynı zamanda internet gazeteciliğinin ve teknolojik cihazların daha yüksek ulaşılabilirliğinin getirmiş olduğu bir imkân olarak okuyucu, yalnızca bir gazetede değil diğer gazetelerdeki köşe yazılarına da rahatlıkla erişim sağlayabilmekte ve bu yazıları okuyabilmektedir.

Peki köşe yazılarıyla alakalı şu soruların cevapları nelerdir? *Bir köşe yazısını herkes okuyabilir mi? Köşe yazıları herkesin anlayabileceği düzeyde midir? Köşe yazılarının zorluk seviyesi nedir? Yazılar hangi eğitim seviyesi için uygundur?* Bir köşe yazısını herkes okuyabilir ancak anlaşılma düzeyi köşe yazılarının birtakım özelliklerine ve okuyucuya göre farklılık göstermektedir. Bununla birlikte yazıların zorluk seviyesini ve hangi eğitim seviyesindeki bireyler için uygun olduğunu ortaya koymada okunabilirlik verisinden faydalanılabilir.

Metin içerikli dokümanlar olan köşe yazılarının zorluk/kolaylık durumunu, yazıların seviyesini belirlemede kullanılan okunabilirliklerin hesaplanması için çeşitli formüller mevcuttur. Ateşman (Ateşman, 1997), Çetinkaya-Uzun (Çetinkaya, 2010) ve Bezirci-Yılmaz (Bezirci & Yılmaz, 2010), Türkçe için en çok bilinen ve uygulanan okunabilirlik formüllerindedir. Bu formüllerde hece sayısına göre ortalama sözcük uzunluğu, kelime sayısına göre ortalama cümle uzunluğu, bir cümledeki ortalama 3, 4, 5, 6 veya daha fazla heceli kelime sayısı değişkenleri çeşitli katsayılarla işleme alınarak bir metnin okunabilirliği hesaplanmaktadır.

Farklı okunabilirlik formüllerinde yazıya ait çeşitli bilgiler yer almaktadır. Örneğin; Ateşman formülünde metnin kolay veya zor olduğu bilgisi Bezirci ve Yılmaz formülünde ise hangi sınıf veya eğitim seviyesi için uygun olduğu bilgisi sunulmaktadır. Ayrıca, bir metnin güçleştikçe okunmasının zorlaştığı, kolaylaştıkça okuyucu ilgisinin azaldığı bilinmektedir (Temur, 2003).

Okuyucu ilgisini arttıran ve kolay okunabilen köşe yazılarının özelliklerinin ortaya konulabilmesi için yazıların niceliksel özellikleri ve okunabilirlikleri irdelenmelidir. Buna karşın köşe yazılarının niceliksel özellikleri ve okunabilirlikleri henüz araştırmacılar tarafından incelenmiş bir konu değildir. Bugün itibarıyla eldeki veri miktarının oldukça büyük boyutlara erişmesi, bunun sebeplerinden biri olabilir. Fakat işlemlerin bilgisayar teknolojileri kullanılarak gerçekleştirilmesiyle verinin alınmasından işlenmesine kadarki süre ve iş yükü azaltılacak, yanı sıra insan kaynaklı oluşabilecek hataların önüne geçilebilecektir. Bunları sağlamak üzere yapay zekâ ve dilbilimin bir alt birimi olan Doğal Dil İşleme (DDİ) ile doğal dillerde yazılmış köşe yazıları işlenebilir. DDİ, köşe yazılarının nicel özellikleri ve okunabilirliklerinin belirlenmesinde bir ara işlem gibi düşünülebilir. Bu

işlemler yalnızca yazıların Türkçe dilbilgisi kuralları çerçevesinde denetlenmesi ve yazıyı oluşturan kelimelerin hecelenmesi adımlarından oluşmaktadır.

Alan yazın incelendiğinde okunabilirliğin ağırlıklı olarak Türkçe ders kitaplarında bulunan okuma metinlerinin sınıf seviyesine uygunluğunun belirlenmesinde kullanıldığı görülmüştür. Örneğin; ilköğretim 1-4.sınıflar için hazırlanmış 12 Türkçe ders kitabında yer alan dinleme ve şiir dışındaki metinlerin (Arslan & Bay, 2022), ortaokul 5-8.sınıfların Türkçe ders kitaplarında bulunan 29 öykünün (Şakiroğlu, 2020) ve 6.sınıf Türkçe ders kitaplarındaki 49 metnin (Oğur, 2022) okunabilirliklerinin tespiti yapılmıştır. Bunlardan farklı olarak yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan metinlerin (Karşılayan, 2022) ve uluslararası öğrenciler için akademik Türkçe sosyal ders bilimler kitabının (Harmankaya,2022) okunabilirlik düzeylerinin belirlenmesine çalışılmıştır. Öğrenciler için hazırlanan okuma metinlerinden farklı olarak çeşitli alan veya konulardaki metinlerin okunabilirlik açısından hangi düzeyde olduklarının incelendiği çalışmalar da mevcuttur. Bu çalışmalarda 75 adet Türkçe göz damlası prospektüsü (Ay & Duranoğlu, 2022), fibromiyalji sendromu hakkında bilgi veren Türkçe 80 web sitesi (Otu & Karagözoğlu, 2022), şeffaf plak tedavisiyle alakalı Türkçe 46 web sitesi (Akbulut, 2022), obezite ve cerrahisini konu edinen Türkçe 79 web sitesi (Eryılmaz vd., 2022) ve otizm spektrum bozukluğuyla ilgili Türkçe 43 web sitesi (Bozkurt vd., 2022) okunabilirlik açısından incelenmiştir.

Köşe yazılarının çalışmalarda farklı özellikleri bakımından irdelendiği ve yazıların veri kümesi olarak kullanıldığı görülmüştür. Köşe yazılarını konu edinen çalışmalardan biri olan, Basmacı (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmada 5 yazara ait 89 köşe yazısı üzerinden köşe yazılarında odaklanılan konuların çeşitliliği, yazılarda öne çıkan siyasi aktörler ve yazılarda ele alınan konuların sayıları incelenmiştir. Uyar vd. (2021), her birinden 120 olmak üzere 6 yazarın toplam 720 köşe yazısı ile yazar tanıma işlemi gerçekleştirmişlerdir. Kuyumcu, Buluz ve Kömeçoğlu (2019) da benzer şekilde her birinden 120 olmak üzere 237 yazarın toplamda 28440 yazısıyla köşe yazısından yazarının tanınmasını sağlamışlardır. Dalkıran (2020), 6 gazeteden 575 haber ve köşe yazısını inceleyerek yazılardaki bazı sözcüklerin sektörel imaja olumsuz algı yaratma etkisini incelenmiştir. Karal Temuroğlu ve Mazıcı (2018), 49'u gazete haberi, 19'u köşe yazısı ve 2'si söyleşi olmak üzere 70 yazıyı elektrik dağıtım ihaleleri ve medya bağlamında incelemiştir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Her ne kadar köşe yazıları çeşitli araştırmalara konu olsa da yazıların nicel özelliklerinin sunulduğu ve okunabilirliklerinin incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Konusu itibarıyla ilk olacak bu araştırmayla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

- Köşe yazılarının ortalama cümle, kelime, hece ve harf ile cümlelerin ortalama kelime, kelimelerin ortalama hece ve harf sayıları nedir?
 - Bu değerler kategorilere göre değişmekte midir?
 - Bu değerler gazetelere göre değişmekte midir?
 - Bu değerler yazarlara göre değişmekte midir?
- Köşe yazılarının Ateşman, Çetinkaya-Uzun ve Bezirci-Yılmaz formüllerine göre okunabilirlikleri nedir?
 - Okunabilirlikler kategorilere göre değişmekte midir?
 - Okunabilirlikler gazetelere göre değişmekte midir?
 - Okunabilirlikler yazarlara göre değişmekte midir?
 - Yazılar hangi eğitim seviyesi için uygundur?

2. YÖNTEM

Bir probleme ilişkin mevcut durumun ortaya konulduğu betimsel çalışmalarda genellikle “Nedir?” şeklinde araştırma soruları yer almaktadır. Bu çalışma, “Köşe yazılarının nicel özellikleri nedir?” ve “Köşe yazılarının Ateşman, Çetinkaya-Uzun ve Bezirci-Yılmaz formüllerine göre okunabilirlikleri nedir?” sorularının cevaplarının arandığı betimsel nitelikte bir tarama araştırması olarak yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar kategori, gazete ve yazar bağlamında değerlendirilmiştir. Belirlenen kategorilerdeki yazarların belirli tarih aralığındaki bütün köşe yazıları kullanılmış, bu yolla mevcut durum üzerinden geneli yansıtan bir çalışmanın ortaya konulması amaçlanmıştır.

Bu bölümde, köşe yazılarından oluşturulmuş veri kümesi özellikleri, veri kümesini meydana getiren köşe yazılarının internet ortamından alınması, yazıların işlenmeye hazır hale getirilmesi (ön işlem) ve işlenmesi

süreçleri, okunabilirlik formüllerindeki değişkenler ve okunabilirlik sayı/puan/değer ile onlara karşılık gelen düzey/seviyelere ilişkin bilgiler verilmiştir.

2.1. Veri Kümesi

Çalışma, 31.12.2021 itibarıyla Türkiye’de tirajı en yüksek 10 gazetenin 9’u ile gerçekleştirilmiştir. 10. sıradaki Yeni Akit gazetesindeki yazarların geçmiş yazılarına erişilemediğinden bu gazete kapsam dışında tutulmuştur. *Eğitim, ekonomi, sağlık, siyaset (gündem), spor ve yaşam* kategorilerine ait köşe yazılarıyla gerçekleştirilen bu çalışmada 2017-2021 yılları arasında aralıksız olarak aynı gazetede yazmış, her kategoriden 3 olmak üzere toplamda 18 köşe yazarının tüm yazıları kullanılmıştır. Yazarların 01.01.2017 ile 31.12.2021 tarihleri arasındaki 5 yılı kapsayan yazıları gazetelerin resmî web sayfalarından elde edilmiştir. Her ne kadar gazetelerden eşit sayıda yazar alınmaya çalışılmış olsa da her gazete ve kategoride belirlenen süreçte yazısı bulunan yazar olmaması sebebiyle bu, tam olarak sağlanamamıştır.

Kategori ve gazetelere göre yazar bilgileri ile köşe yazısı sayıları Tablo 1’de verilmiştir. Bazı yazarların günlük bazılarının haftalık bazılarının daha farklı periyotlarda yazmaları sebebiyle yazarlara ait yazı sayıları farklılaşmıştır. Öte yandan hızlı değişen ülke gündemine bağlı olarak bazı yazarların gün içerisinde birden fazla yazdıkları da görülmüştür. En fazla yazının *siyaset*, en az yazının ise *sağlık* kategorisinde olduğu belirlenmiştir; yazıların %15.46’sı *eğitim*, %20.84’ü *ekonomi*, %8.29’u *sağlık*, %24.66’sı *siyaset*, %15.21’i *spor* ve %15.54’ü *yaşam* alanındadır. Yazar sayısı en fazla olan gazete olmasa da 2 yazarının neredeyse günlük yazmaları nedeniyle en fazla yazının *Sözcü*, tek yazarlı ve yazarın neredeyse haftalık yazması sebebiyle en az yazının *Takvim* gazetesinde olduğu tespit edilmiştir; yazıların %7.05’i *Akşam*, %13.90’ı *Hürriyet*, %17.79’u *Milliyet*, %4.11’i *Posta*, %12.01’i *Sabah*, %21.83’ü *Sözcü*, %1.88’i *Takvim*, %11.24’ü *Türkiye* ve %10.19’u *Yeni Şafak* gazetesindedir.

Tablo 1.

Kategori ve Gazetelere Göre Yazar Bilgileri (Köşe Yazısı Sayıları)

	Eğitim	Ekonomi	Sağlık	Siyaset	Spor	Yaşam	
Akşam	-	-	-	E.PAZARCI (864)	-	-	864
Hürriyet	N.ÇAKMAKÇI (311)	-	M.ÖZ (222)	-	-	O.BAŞTÜRK (1171)	1704
Milliyet	A.GÜÇLÜ (1388)	-	D.KOÇAK (537) J.K.KAYUKA (257)	-	-	-	2182
Posta	-	-	-	-	-	Ş.SEVER (504)	504
Sabah	S.GÜRSOY (197)	K.ALKİN (789)	-	-	Ö.ÜRÜNDÜL (487)	-	1473
Sözcü	-	M.MURATOĞLU (1245)	-	R.TURAN (1432)	-	-	2677
Takvim	-	-	-	-	-	Ö.ARAS (230)	230
Türkiye	-	-	-	-	K.BELGİN (597) Ö.ULUÇ (781)	-	1378
Yeni Şafak	-	E.T.KARAGÖL (522)	-	M.ACET (728)	-	-	1250
	1896	2556	1016	3024	1865	1905	12262

Çalışmanın veri kümesini oluşturan toplamda 12262 köşe yazısının kategori ve yıllara göre dağılımları Tablo 2’de verilmiştir. 2019 yılında en fazla, 2021 yılında ise en az sayıda yazı köşe yazarları tarafından kaleme alınmıştır. 2019 (2523) ile 2021 (2363) yılları arasındaki köşe yazısı sayısı değişimi düşük sayılabilecek düzeyde; %6.77 seviyesindedir. Kategorilere göre en fazla ve en az yazı bulunan yıllar sırasıyla şu şekildedir; *eğitim* 2018 (432) ve 2021 (287), *ekonomi* 2018 (516) ve 2021 (504), *sağlık* 2017 (220) ve 2018 (191), *siyaset* 2019 (675) ve 2017 (540), *spor* 2021 (390) ve 2020 (357), *yaşam* [2017, 2019] (386) ve 2021 (369). Kategorilerdeki en fazla ve en az sayı bulunan yıllar arasındaki değişimler *eğitimde* %50.52, *ekonomide* %2.38, *sağlıkta* %15.18, *siyasette* %25.00, *sporda* %9.24 iken *yaşam* alanında %4.61 olarak seyretmiştir.

Gazetelere göre en fazla ve en az yazı bulunan yıllar sırasıyla şu şekildedir; *Akşam* 2017 (212) ve 2020 (146), *Hürriyet* 2018 (367) ve 2017 (328), *Milliyet* 2020 (469) ve 2021 (334), *Posta* 2017 (108) ve 2020 (97), *Sabah* 2021 (319) ve 2019 (281), *Sözcü* 2019 (613) ve 2017 (461), *Takvim* [2017, 2019] (50) ve [2020, 2021] (43), *Türkiye* [2017, 2019, 2021] (279) ve 2018 (266), *Yeni Şafak* 2018 (261) ve 2017 (224). Gazetelerdeki en fazla ve en az sayı bulunan yıllar arasındaki değişimlerin *Akşam*’da %45.21, *Hürriyet*’te %11.89, *Milliyet*’te %40.42, *Posta*’da %11.34, *Sabah*’ta %13.52, *Sözcü*’de %32.97, *Takvim*’de %16.28, *Türkiye*’de %4.89 iken *Yeni Şafak*’ta %16.52 olduğu gözlenmiştir.

Sonuç itibarıyla yazı sayılarının yıllara göre değişimleri kategoriden kategoriye ve gazeteden gazeteye farklılık göstermektedir. *Eğitim* ve *siyaset* alanlarında %20’den fazla değişim varken *ekonomi, sağlık, spor ve yaşam*

alanlarında değişimin %20'den az olduğu görülmektedir. Gazetelerin yıllara göre değişimlerinde de benzer durum belirlenmiştir; *Akşam*, *Milliyet* ve *Sözcü* gazetelerinde %20'nin üzerinde, *Hürriyet*, *Posta*, *Sabah*, *Takvim*, *Türkiye* ve *Yeni Şafak* gazetelerinde ise %20'nin üstünde değişim saptanmıştır.

Tablo 2.

Kategori ve Yıllara Göre Köşe Yazısı Sayıları

	Eğitim	Ekonomi	Sağlık	Siyaset	Spor	Yaşam	
2017	365	515	220	540	387	386	2413
2018	432	516	191	581	370	385	2475
2019	395	509	197	675	361	386	2523
2020	417	512	204	619	357	379	2488
2021	287	504	204	609	390	369	2363

2.2. Verilerin İşlenmesi

Veri miktarı göz önünde bulundurulduğunda bu çalışmada kullanılan 12262 köşe yazısındaki cümle, kelime ve heceleri manuel yolla saymak mümkün görünmemektedir. Buna ek olarak, Bezirci-Yılmaz okunabilirlik formülünde kelimelerin 3, 4, 5, 6 veya daha fazla heceli olması dahi önem taşımakta ve bunların ayrı ayrı sayılması gerekmektedir. Veri boyutu bu çalışmada olduğu kadar fazla olmasaydı işlemler tek tek sayılarak yapılabilirdi. Fakat sınırlı sayıda köşe yazısı alındığında da bütünü yansıtan bir çalışma ortaya konulmamış olacaktır. Bu sebeple, verinin büyüklüğü ve detaylı olması dikkate alınarak işlemlerin gerçekleştirilmesinde manuel yöntemler yerine daha doğru bir yöntem olacağı düşüncesiyle bilgisayar teknolojilerinin kullanımı tercih edilmiştir. Bu amaçla, *Visual Studio* ortamında ve *C#* dilinde bir yazılım geliştirilmiştir. Çalışma kapsamında 9 gazete kullanılması ve buna bağlı olarak her bir gazetenin internet sayfasının 9 farklı şablonda bulunması, köşe yazısı bilgileri ve yazıların alınmasındaki farklı şablonlar sebebiyle 9 farklı kodlama gereksinimini ortaya çıkarmıştır.

Çalışmayı gerçekleştirmek üzere oluşturulan yazılım sürecine ait adımlar ise şu sırada ve şekildedir;

- Köşe yazılarının alınması,
- Köşe yazılarının ön işlem süreci,
- Köşe yazılarının işlenmesi,
- Sonuçların elde edilmesi.

2.2.1. Köşe Yazılarının Alınması

Gazetelerin internet sitelerinde yayımlanan köşe yazılarını nicel özellik ve okunabilirlik açısından analiz etmekle normal bir metni analiz etmek aynı zorlukta değildir; köşe yazısı analizi birçok zorluk ihtiva etmektedir. Bu zorluklardan biri köşe yazılarının alınması işlemidir. Köşe yazılarının alınması işlemi 2 aşamada yürütülmüştür;

- Köşe yazısı bilgilerinin alınması,
- Köşe yazılarının alınması.

Yazılar, gazetelere göre yazarların internet sayfasında farklı formlarda sunulmaktadır. Yazarın tüm yazılarının tek sayfada veya her bir sayfada 8, 20 veya 24 yazı olacak şekilde sayfa sayfa listelendiği görülmüştür. Geliştirilen yazılımla yazar internet sayfaları tek tek gezilmiş, sayfaların kaynak koduna erişilmiş, kaynak koddaki anahtar kelimeler üzerinden yazı bilgileri olan *yazı başlığı*, *tarihi* ve *bağlantı adresi* (köşe yazısının bulunduğu sayfa) verileri elde edilerek veri tabanına kaydedilmiştir.

Tüm yazarların yazı bilgileri alındıktan sonra yazılımla bağlantı adresleri ziyaret edilerek internet sayfalarının kaynak koduna erişilmiş, kaynak koddaki yazının başlangıç ve bitişini gösteren anahtar kelimeler üzerinden köşe yazılarına ait kaynak kod bölümü alınmış ve ön işlem sürecine girmek üzere veri tabanına kaydedilmiştir.

2.2.2. Köşe Yazılarının Ön İşlem Süreci

Ön işlem süreci bu çalışmanın en önemli aşamalarından biridir. Bu adımda yapılacak bir hata yanlış sonuçların ortaya çıkmasına sebebiyet verecektir. Bu sebeple bu adımda gerçekleştirilen işlemler sonucu ortaya çıkan veriler olası hataları tespit etmek adına tekraren incelenmiştir. Bununla birlikte normalden çok farklı sonuçlara sahip köşe yazıları yayımlandığı internet sayfalarında incelenerek yazılım ile gerçek verilerin karşılaştırması yapılmıştır.

Geliştirilen yazılımla köşe yazılarına sırayla uygulanan ön işlem süreci kaynak kod üzerinden işletilmekte ve şu aşamaları içermektedir;

- Yazıların özel karakterlerden temizlenmesi,
- Noktalama işaretlerinin düzenlenmesi,
- Yazının her bir satırında cümle bildiren noktalama işaretlerinin varlığının saptanması.

Bazı yazarların yazılarında çeşitli sembol veya simgeler kullandığına rastlanmıştır. Bu nedenle yazılar öncelikle özel karakterlerden temizlenmiştir. Bu işlem için alfabede bulunan harfler ile noktalama işaretlerinin yer aldığı bir karakter seti tanımlanmış ve bu karakter setinde olmayan sembol/simgeler kapsam dışında tutulmuş, yazıdan arındırılmıştır. Bu işlem neticesinde yazı, çalışmada kullanılacak salt metin haline dönüşmektedir.

Bu çalışmanın en çok dikkat edilmesi gereken noktalarından biri cümle sayısının belirlenmesinde kullanılan . (nokta), ? (soru işareti), ! (ünlem) ve ... (üç nokta) noktalama işaretlerinin sayımıdır. Bunların yanlış sayımı, yazıların nicel özelliklerden bazılarını ve okunabilirliği etkileyecektir. Fakat örneğin ekonomi gibi çokça sayı içeren bazı yazılarda 10.62'deki gibi ondalıklı sayılar için , yerine . kullanıldığı belirlenmiştir. Eğer içerik bu haliyle bırakılırsa cümle sayısının belirlenmesinde .'nın cümle bildiren bir noktalama işareti olmasından kaynaklı olarak cümle sayısı bir hayli fazla şekilde ve yanlış çıkmış olacaktır. Bu nedenle yazılardan 2 sayı arasındaki . işaretleri çıkartılmıştır. Öte yandan Prof., Dr. veya Mr. gibi bazı kısaltmalarda .'nın kullanıldığı görülmüş ve bu gibi kullanımlardan da . kaldırılmıştır. Eğer satır başında 1. gibi numaralandırma özellikli sayıyla başlayan bir kullanım varsa buradaki .'nın da cümle bildiren bir noktalama işareti olmaması sebebiyle yazının yalnızca . içeren o kısmı (1.) içerikten çıkartılmıştır. Ayrıca, bazı yazılarda ??? ve !!! gibi aynı noktalama işaretinden yan yana birden fazla kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu örneklerdeki gibi kullanımlarda ??? → ?, !!! → ! ve !. → ! vb. dönüşümleri yapılarak yanlış cümle sayımı engellenmiştir.

Son adımda yazı satır satır işleme alınmış ve satırda cümle bildiren noktalama işaretinin varlığı araştırılmıştır. Satır düzeninde işleme alınan sebebi o satırın cümle belirten bir ifade olup olmadığı anlamaktır. Eğer satırda bazı başlık veya alt başlıklarda olduğu gibi cümle bildiren herhangi bir noktalama işareti yoksa o satır dikkate alınmamıştır.

2.2.3. Köşe Yazılarının İşlenmesi

Ön işlemde geçirilmiş yazının işlenmesi sürecinde 2 alt işlem bulunmaktadır;

- Kelime hece sayılarının belirlenmesi,
- Cümle sayılarının belirlenmesi.

Kelime düzeyinde yapılan heceleme işleminin gerçekleştirilebilmesi için yazılar boşluklara göre kelime kelime parçalanmış, her bir kelimenin denetlemesi yapılmış, denetleme sonucu olumlu ise heceleme yapılmış ve hece sayıları tespit edilmiştir. Çalışmanın neredeyse tamamı geliştirilen yazılımla gerçekleştirilmişken yalnızca denetleme ve hecelemede Türkçe Doğal Dil İşleme Kütüphanesi olan Zemberek (Zemberek, 2007) kullanılmış; hece sayıları ise yazılımla belirlenmiştir. Esasında Türkçe kelimelerdeki hece sayısının tespiti için kelimedeki sesli harflerin sayısına bakmak yeterlidir. Fakat kelime denetlemesi yapabilmesi, yanlış yazılmış ve hatalı kelimeleri tespit edebilmesi özellikleri nedeniyle hecelemede Zemberek tercih edilmiştir.

Cümle sayısı verisi yazıların ortalama cümle sayısı, cümlelerin ortalama kelime sayısı, cümledeki 3, 4, 5 ve 6 veya daha fazla heceli kelime ortalaması ile okunabilirlik hesabında kullanılmaktadır. Sonuçların elde edilmesi adımından önce cümle sayılarının tespit edilmesi gerekmektedir. Bunun için yazılımla yazılardaki cümle bildiren noktalama işaretlerinin (. ? ! ...) kullanım sayılarına bakılmış ve cümle sayıları belirlenmiştir.

2.2.4. Sonuçların Elde Edilmesi

Yazıların ön işlem sürecinden geçirilmesi ve işlenmesi tamamlandıktan sonra yazılara ilişkin veriler kullanılarak sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçlar yazıların ortalama cümle, kelime, hece ve harf sayıları, cümlelerin ortalama kelime sayısı, kelimelerin ortalama hece ve harf sayıları, cümledeki 3, 4, 5 ve 6 veya daha fazla heceli kelime ortalamalarıdır. Köşe yazılarına ilişkin nicel verilerin yanı sıra bu verilerden bazıları kullanılarak yazı okunabilirlikleri hesaplanmış ve sonuçlar çalışmada sunulmak üzere tablo şeklinde hazırlanmıştır.

2.3. Okunabilirlik Formülleri

Türkçe için yaygın olarak kullanılan 3 okunabilirlik formülü bulunmaktadır; Ateşman (Ateşman, 1997), Çetinkaya-Uzun (Çetinkaya, 2010) ve Bezirci-Yılmaz (Bezirci & Yılmaz, 2010). Tablo 3'te de görüleceği üzere her okunabilirlik formülünde farklı düzeyler tanımlanmıştır. Ateşman formülünde hesaplanan okunabilirlik sayısına karşılık gelen 5, Çetinkaya-Uzun formülünde okunabilirlik puanına denk gelen 3, Bezirci-Yılmaz formülünde ise 4 düzey bulunmaktadır.

2.3.1. Ateşman Formülü

X1 ve X2 değişkenlerinin kullanıldığı aşağıdaki formülle okunabilirlik sayısı hesaplanmaktadır. Okunabilirlik sayısı 1 ile 100 arasında sınırlandırılmasına karşın X1 değişkeni için 3.00 ve X2 değişkeni için 30.00 girildiğinde okunabilirlik sayısı 0 olmakta ve belirlenen sınırların dışına çıkılmaktadır. Bunun gibi bu özellikteki metinlerin çok olmaması sebebiyle bu durum göz ardı edilmiş veya gözden kaçmış olabilir.

$$= 198.825 - 40.175 * X1 - 2.61 * X2$$

X1: Hece sayısına göre ortalama sözcük uzunluğu

X2: Kelime sayısına göre ortalama cümle uzunluğu

2.3.2. Çetinkaya-Uzun Formülü

Çetinkaya-Uzun formülünde ise Ateşman formülüyle aynı değişkenler farklı katsayılarla kullanılmaktadır. Okunabilirlik puanının 0'dan başlayacağı belirtilmiş olsa da OSU için 3.30, OTU için 35.00 değerleri girildiğinde puan -0.92 olmakta ve minimum değer olan 0'dan daha düşük bir değer elde edilmektedir.

$$= 118.823 - 25.987 * OSU - 0.971 * OTU$$

OSU: Hece sayısına göre ortalama sözcük uzunluğu

OTU: Kelime sayısına göre ortalama cümle uzunluğu

2.3.3. Bezirci-Yılmaz Formülü

OKS değişkeninin yanı sıra diğer 2 formülden farklı olarak H3, H4, H5 ve H6 değişkenleri kullanılarak okunabilirlik değeri hesaplanmaktadır. Bezirci-Yılmaz formülünde belirlenen okunabilirlik değeri aynı zamanda ilkökul, ortaokul, lise ve lisans seviyeleri için sınıf bilgisini de içermektedir. Örneğin; okunabilirlik değeri 10.28 olan bir metnin *lise 10-11.sınıf* seviyesinde olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

$$= \sqrt{OKS * (H3 * 0.84 + H4 * 1.5 + H5 * 3.5 + H6 * 26.25)}$$

OKS: Kelime sayısına göre ortalama cümle uzunluğu

H3: Bir cümledeki ortalama 3 heceli kelime sayısı

H4: Bir cümledeki ortalama 4 heceli kelime sayısı

H5: Bir cümledeki ortalama 5 heceli kelime sayısı

H6: Bir cümledeki ortalama 6 veya daha fazla heceli kelime sayısı

Tablo 3.

Okunabilirlik Formülleri

Ateşman		Çetinkaya-Uzun			Bezirci-Yılmaz	
Okunabilirlik Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi	Okunabilirlik Puanı	Okunabilirlik Düzeyi	Eğitim Düzeyi	Okunabilirlik Değeri	Sınıf Seviyesi
90-100	Çok Kolay	51+	Bağımsız Okuma	5, 6 ve 7.sınıf	1-8	İlköğretim
70-89	Kolay	35-50	Eğitsel Okuma	8 ve 9.sınıf	9-12	Lise
50-69	Orta Güçlükte	0-34	Engelli Düzey	10, 11 ve 12.sınıf	13-16	Lisans
30-49	Zor				16+	Akademik
1-29	Çok Zor					

3. BULGULAR

Bu bölümde köşe yazılarının nicel özellikleri olan cümle, kelime, hece ve harf sayılarının yanı sıra cümlelerin ortalama kelime, kelimelerin ortalama hece ve harf sayılarına ilişkin veriler sunulmuştur. Bununla birlikte yazılara uygulanan Ateşman, Çetinkaya-Uzun ve Bezirci-Yılmaz formülleri neticesinde elde edilen sonuçlar tablolar ve grafiksel olarak gösterilmiştir. Nicel özellikler ile okunabilirliğin kategori, gazete ve yazara göre değişip değişmediği incelenmiş, değişmişse bu değişikliklerin olası sebepleri irdelenmiş ve bu doğrultuda değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Köşe yazılarının ortalama cümle, kelime, hece ve harf ile cümlelerin ortalama kelime, kelimelerin ortalama hece ve harf sayıları nedir?

Kategorilere göre yazıların ortalama cümle, kelime, hece ve harf sayılarıyla cümlelerin ortalama kelime, kelimelerin ortalama hece ve harf sayıları Tablo 4'te verilmiştir. Yazılar ortalama değerler açısından incelendiğinde köşe yazılarının ortalama 42.08 cümle, 429.88 kelime, 1166.32 hece ve 2699.44 harften; cümlelerin ortalama 10.22 kelimedenden, kelimelerin ortalama 2.71 heceden ve 6.28 harften meydana geldiği; bir cümledeki 3

heceli kelime ortalamasının 2.68, 4 heceli kelime ortalamasının 1.65, 5 heceli kelime ortalamasının 0.67 ve 6 veya daha fazla heceli kelime ortalamasının 0.26 olduğu saptanmıştır.

Sonuçlar kategorilere göre ele alındığında ortalama cümle sayısının en yüksek olduğu kategorinin *yaşam* (51.28), en düşük olduğu kategorinin ise *spor* (34.29) olduğu belirlenmiştir. Ortalama kelime sayısı en fazla olan kategori *eğitim* (458.76), en az olan *ekonomi* (375.48); ortalama hece ve harf sayısı en fazla olan *sağlık* (1267.37 ve 2952.83), en az olan ise *ekonomi*dir (1053.22 ve 2426.51). Cümledeki ortalama kelime sayısının en yüksek olduğu kategori *spor* (12.10), en düşük olduğu kategori ise *yaşam*dır (8.83). Kelimelerin ortalama hece ve harf sayısı ile bir cümledeki 3, 4, 5 ve 6 veya daha fazla heceli kelime sayısı en fazla olan kategori *sağlık* (2.83, 6.59, 3.15, 2.13, 0.93 ve 0.42), en az olan kategori ise *yaşam*dır (2.57, 5.98, 2.30, 1.27, 0.45 ve 0.13). Kategoriler arası en yüksek ve en düşük ortalama cümle sayısı farkı %49.54, ortalama kelime sayısı farkı %22.18, ortalama hece sayısı farkı %20.33 ve ortalama harf sayısı farkı %21.69, cümlelerin ortalama kelime sayısı farkı %37.04'lara ulaşmaktadır. Kategoriler arası kelimelerin ortalama hece sayısı farkı %10.12, harf sayısı farkı ise %10.32'dir ve kategoriler birbirlerine yakın değerlerde seyretmiştir. Buna karşın bir cümledeki 3 heceli kelime sayısı ortalaması farkı %36.69, 4 heceli kelime sayısı farkı %66.80, 5 heceli kelime sayısı farkı %107.69 ve 6 veya daha fazla heceli kelime sayısı farkı ise %219.40'tır.

Sonuçlar gazeteler açısından değerlendirildiğinde ortalama cümle, kelime, hece ve harf sayısı en yüksek olan gazetenin *Posta* (64.02, 583.09, 1514.86 ve 3525.21), en düşük olan gazeteninse *Sabah* (20.57, 310.01, 878.44 ve 2022.43) olduğu tespit edilmiştir. Cümledeki ortalama kelime sayısı en yüksek olan gazete *Sabah* (15.07), en düşük olan *Sözcü*'dür (7.61). Kelimelerin ortalama hece ve harf sayısı en fazla olan *Yeni Şafak* (2.86 ve 6.59), en az olanlar ise *Posta* ve *Takvim*'dir (2.60 ve 6.05). Bir cümledeki 3 heceli kelime sayısı en yüksek olan gazete *Sabah* (4.11), 4 ve 5 heceli kelime sayısı en yüksek olan gazete *Yeni Şafak* (2.78 ve 1.19), 6 veya daha fazla heceli kelime sayısı en yüksek olan gazete *Sabah* (0.52) iken bu özelliklerin her birinde en düşük olan gazete *Sözcü*'dür (2.05, 1.21, 0.45 ve 0.14). Gazetelere göre en yüksek ve en düşük değerli yazıların ortalama cümle sayısı farkı %211.23, ortalama kelime sayısı farkı %88.09, ortalama hece sayısı farkı %72.45, ortalama harf sayısı farkı %74.31 ve cümlelerin ortalama kelime sayısı farkı %97.95'tir. Gazeteler arası kelimelerin ortalama hece sayısı farkı %10.20, harf sayısı farkı ise %8.95'tir ve gazetelerin bu değerleri diğer özelliklerine göre birbirine yakındır. Öte yandan, bir cümledeki 3 heceli kelime sayısı ortalaması farkı %100.62, 4 heceli kelime sayısı farkı %130.30, 5 heceli kelime sayısı farkı %165.37, 6 veya daha fazla heceli kelime sayısı farkı ise %271.78'tir.

Sonuçlar yazarlar bakımından irdelendiğinde ortalama cümle sayısı en fazla olan yazar *Posta yaşam* kategorisi yazarı *Şirin SEVER* (64.02), en az ise *Sabah ekonomi* yazarı *Kerem ALKİN*'dir (14.59). Ortalama kelime sayısı en yüksek yazar *Posta* gazetesi *yaşam* kategorisi yazarı *Şirin SEVER* (583.09) iken en düşük *Sabah spor* yazarı *Ömer ÜRÜNDÜL*'dür (260.83). Ortalama hece ve harf sayısı en fazla olan yazar *Milliyet sağlık* yazarı *Jan Klod KAYUKA* (1571.35 ve 3672.78), en düşük ise *Sabah spor* yazarı *Ömer ÜRÜNDÜL*'dür (671.53 ve 1557.36). Cümledeki ortalama kelime sayısı en fazla olan *Sabah ekonomi* yazarı *Kerem ALKİN* (22.81), en az olan ise *Sözcü ekonomi* yazarı *Murat MURATOĞLU*'dur (6.95). Kelimedeki ortalama hece ve harf sayısı en yüksek olan *Sabah eğitim* yazarı *Sait GÜRİSOY* (2.94 ve 6.76), en düşük olansa *Türkiye spor* yazarı *Kemal BELGİM*'dir (2.54 ve 5.87). Cümledeki 3, 4, 5 ve 6 veya daha fazla heceli kelime sayısı en yüksek olan *Sabah ekonomi* yazarı *Kerem ALKİN*'dir (6.28, 4.26, 1.97 ve 0.95). Cümledeki 3, 4 ve 5 heceli kelime sayısı en düşük olan *Sözcü ekonomi* yazarı *Murat MURATOĞLU* (1.90, 1.08 ve 0.39), 6 veya daha fazla heceli kelime sayısı en düşük olan *Hürriyet yaşam* kategorisi yazarı *Onur BAŞTÜRK*'tür (0.12). Yazarlar arası en yüksek ve en düşük ortalama cümle sayısı farkı %338.71, ortalama kelime sayısı farkı %123.55, ortalama hece sayısı farkı %134.00, ortalama harf sayısı farkı %135.83, cümlelerin ortalama kelime sayısı farkı %228.41, kelimelerin ortalama hece sayısı farkı %15.70 ve harf sayısı farkı %15.21, cümledeki 3 heceli kelime ortalaması farkı %231.18, 4 heceli farkı %295.52, 5 heceli farkı %401.22 ve 6 veya daha fazla heceli farkı %705.79'dur.

Tablo 4.

Kategorilere Göre Yazılardaki Ortalama Değerler

	Eğitim	Ekonomi	Sağlık	Siyaset	Spor	Yaşam	
Yazıların Ortalama Cümle Sayısı	41.48	35.61	37.09	48.60	34.29	51.28	42.08
Yazıların Ortalama Kelime Sayısı	458.76	375.48	447.76	446.59	414.90	452.72	429.88
Yazıların Ortalama Hece Sayısı	1251.97	1053.22	1267.37	1224.45	1087.66	1163.68	1166.32
Yazıların Ortalama Harf Sayısı	2881.34	2426.51	2952.83	2840.07	2515.46	2706.34	2699.44
Cümlelerin Ortalama Kelime Sayısı	11.06	10.54	12.07	9.19	12.10	8.83	10.22
Kelimelerin Ortalama Hece Sayısı	2.73	2.81	2.83	2.74	2.62	2.57	2.71
Kelimelerin Ortalama Harf Sayısı	6.28	6.46	6.59	6.36	6.06	5.98	6.28
Cümledeki 3 Heceli Kelime Ortalaması	2.81	2.84	3.15	2.47	3.08	2.30	2.68
Cümledeki 4 Heceli Kelime Ortalaması	1.81	1.83	2.13	1.54	1.74	1.27	1.65

Cümledeki 5 Heceli Kelime Ortalaması	0.77	0.76	0.93	0.62	0.72	0.45	0.67
Cümledeki 6 veya Daha Fazla Heceli Kelime Ortalaması	0.34	0.31	0.42	0.21	0.27	0.13	0.26

Köşe yazılarının Ateşman, Çetinkaya-Uzun ve Bezirci-Yılmaz formüllerine göre okunabilirlikleri nedir?

Metne ait kelime sayısına göre ortalama cümle uzunluğu, hece sayısına göre ortalama kelime uzunluğu, bir cümledeki ortalama 3, 4, 5 ve 6 veya daha fazla heceli kelime sayısı verileri kullanılarak metinlerin okunabilirlikleri formüllerle hesaplanmaktadır. Bu çalışmada ise Ateşman, Çetinkaya-Uzun ve Bezirci-Yılmaz okunabilirlik formülleriyle köşe yazılarının okunabilirlik sayı/puan/değerleriyle bunlara karşılık gelen düzey/seviyeler belirlenmiştir.

Normal seviyede metinler için Ateşman formülüyle yapılan hesaplama neticesinde 1 ile 100 arasında okunabilirlik sayısı elde edilmektedir. Fakat formülde kullanılan değişkenler olan kelime sayısına göre ortalama cümle uzunluğu ve hece sayısına göre ortalama sözcük uzunluğunun köşe yazılarında yüksek değere sahip olması sebebiyle bazı köşe yazılarının okunabilirlik sayısı - (negatif) değerde çıkmıştır. Ateşman formülünde negatif değerler için bir düzey tanımlanmamasına karşın bu yazıların da çok zor şekilde düzeylendirilebileceği düşünülmüştür. Negatif okunabilirlik sayısına sahip 103 yazıdan 100 tanesi *Sabah ekonomi* yazarı *Kerem ALKİN*'e, 3 tanesi ise *Türkiye* gazetesi *spor* yazarı *Öcal ULUÇ*'a aittir. Çetinkaya-Uzun formülünde ise yalnızca 1 köşe yazısının okunabilirlik puanı negatif değerdedir. Ateşman formülünde de en düşük değerli olan bu yazı, *Sabah* gazetesi *ekonomi* yazarı *Kerem ALKİN*'in yazısıdır.

Köşe yazılarına Ateşman formülü uygulanmasıyla elde edilen sonuçların kategorilere göre sunumu Tablo 5'te verilmiştir. *Çok kolay* düzeyinde yazı bulunmadığı, ortalama okunabilirliğin 63.16 ile *orta güçlükte* seyrettiği, en kolay yazının 89.49 ile *kolay*, en zorun ise -32.43 ile *çok zor* düzeyde olduğu belirlenmiştir. Tüm yazıların 4205 tanesi (%32.82'si) *kolay*, 5384 tanesi (%43.91'i) *orta güçlükte*, 1953 tanesi (%15.93'ü) *zor* ve 900 tanesi (%7.34'ü) *çok zor* düzeydedir.

Sonuçlar kategorilere göre değerlendirildiğinde hiçbir kategoride *çok kolay*, *yaşam* kategorisinde ise *çok zor* olan köşe yazısı bulunmadığı görülmektedir. Kategorilerin ağırlık olarak buldukları düzeyler şu şekildedir; *eğitim* kategorisinin 1354 tanesi (%71.41'i) *orta güçlükte*, *ekonomi*nin 971 tanesi (%37.99'u) *kolay*, *sağlık* kategorisinin 704 tanesi (%69.29'u), *siyasetin* 1763 tanesi (%58.30'u) ve *sporun* 733 tanesi (%39.30'u) *orta güçlükte*, *yaşamın* 1365 tanesi (%71.65'i) *kolay* düzeydedir. Kategoriler okunabilirlik sayıları açısından değerlendirildiğinde *eğitim* yazılarının 80.74 (*kolay*) ile 12.80 (*zor*), *ekonomi*nin 89.49 (*kolay*) ile -32.43 (*çok zor*), *sağlık* yazılarının 81.20 (*kolay*) ile 28.47 (*çok zor*), *siyasetin* 89.35 (*kolay*) ile 21.04 (*çok zor*), *sporun* 88.83 (*kolay*) ile -13.69 (*çok zor*) ve *yaşamın* 88.21 (*kolay*) ile 35.56 (*zor*) arasında seyrettiği gözlenmiştir. Kategorilerin ortalama okunabilirlik sayıları şu şekildedir; *eğitim* 60.32, *ekonomi* 58.62 (*orta güçlükte*), *sağlık* 53.60 (*orta güçlükte*), *siyaset* 64.69 (*orta güçlükte*), *spor* 61.93 (*orta güçlükte*) ve *yaşam* 72.52 (*kolay*). Gazetelerin ortalama okunabilirlik sayıları şu değerlerdedir; *Akşam* 67.29 (*orta güçlükte*), *Hürriyet* 67.89 (*orta güçlükte*), *Milliyet* 59.74 (*orta güçlükte*), *Posta* 70.68 (*kolay*), *Sabah* 45.65 (*zor*), *Sözcü* 71.26 (*kolay*), *Takvim* 69.47 (*orta güçlükte*), *Türkiye* 59.75 (*orta güçlükte*) ve *Yeni Şafak* 45.25 (*zor*). Yazarların ortalama okunabilirlik sayıları ise şu şekilde bulunmaktadır; *Abbas GÜÇLÜ* 63.49 (*orta güçlükte*), *Nuran ÇAKMAKÇI* 52.20 (*orta güçlükte*), *Sait GÜRSOY* 48.35 (*zor*), *Erdal Tanas KARAGÖL* 34.58 (*zor*), *Kerem ALKİN* 21.49 (*çok zor*), *Murat MURATOĞLU* 73.30 (*kolay*), *Dilara KOÇAK* 52.18 (*orta güçlükte*), *Jan Klod KAYUKA* 54.66 (*orta güçlükte*), *Mehmet ÖZ* 55.87 (*orta güçlükte*), *Emin PAZARCI* 67.29 (*orta güçlükte*), *Mehmet ACET* 50.54 (*orta güçlükte*), *Rahmi TURAN* 69.44 (*orta güçlükte*), *Kemal BELGİN* 72.68 (*kolay*), *Öcal ULUÇ* 47.15 (*zor*), *Ömer ÜRÜNDÜL* 70.65 (*kolay*), *Onur BAŞTÜRK* 74.25 (*kolay*), *Özgür ARAS* 69.47 (*orta güçlükte*) ve *Şirin SEVER* 70.68 (*kolay*).

Tablo 5.

Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Kategorilerdeki Yazı Sayıları

	Eğitim	Ekonomi	Sağlık	Siyaset	Spor	Yaşam	
Çok Kolay	-	-	-	-	-	-	-
Kolay	227	971	8	896	558	1365	4025
Orta Güçlükte	1354	293	704	1763	733	537	5384
Zor	300	529	302	355	464	3	1953
Çok Zor	15	763	2	10	110	-	900

Köşe yazılarına Çetinkaya-Uzun formülü uygulanmasıyla elde edilen sonuçların kategorilere göre sunumu Tablo 6'da verilmiştir. Ortalama okunabilirlik puanının 38.40, ortalama düzeyin ise *eğitsel okuma* olduğu, en kolay yazının 52.55 ile *bağımsız okuma*, en zorun ise -3.87 ile *engelli düzeyde* bulunduğu belirlenmiştir. Tüm yazıların 9 tanesi (%0.07'si) *bağımsız okuma*, 8500 tanesi (%69.32'si) *eğitsel okuma* ve 3753 tanesi (%30.61'i) *engelli düzeydedir*.

Sonuçlar kategorilere göre değerlendirildiğinde *eğitim* ve *sağlık* kategorilerinde ise *bağımsız okuma* düzeyinde olan köşe yazısı bulunmamaktadır. Kategorilerin ağırlık olarak buldukları düzeyler şu şekildedir; *eğitim* kategorisinin 1339 tanesi (%70.62'si) *eğitsel okuma*, *ekonomi*nin 1307 tanesi (%51.13'ü) ve *sağlık* kategorisinin 621 tanesi (%61.12'si) *engelli düzey*, *siyaset*in 2413 tanesi (%79.79'u), *spor*un 1215 tanesi (%65.15'i) ve *yaşam*ın 1890 tanesi (%99.21'i) *eğitsel okuma* düzeyindedir. Kategoriler okunabilirlik sayıları açısından değerlendirildiğinde *eğitim* yazılarının 49.06 (*eğitsel okuma*) ile 13.24 (*engelli düzey*), *ekonomi*nin 51.94 (*bağımsız okuma*) ile -3.87 (*engelli düzey*), *sağlık* yazılarının 45.29 (*eğitsel okuma*) ile 22.08 (*engelli düzey*), *siyaset*in 52.07 (*bağımsız okuma*) ile 19.84 (*engelli düzey*), *spor*un 52.55 (*bağımsız okuma*) ile 8.83 (*engelli düzey*) ve *yaşam*ın 52.38 (*bağımsız okuma*) ile 26.93 (*engelli düzey*) arasında puanlara sahip oldukları gözlenmiştir. Kategorilerin ortalama okunabilirlik sayıları şu şekildedir; *eğitim* 37.16 (*eğitsel okuma*), *ekonomi* 35.69 (*eğitsel okuma*), *sağlık* 33.54 (*engelli düzey*), *siyaset* 38.65 (*eğitsel okuma*), *spor* 38.95 (*eğitsel okuma*) ve *yaşam* 43.45 (*eğitsel okuma*). Gazetelerin ortalama okunabilirlik sayıları şu değerlerdedir; *Akşam* 39.59 (*eğitsel okuma*), *Hürriyet* 40.88 (*eğitsel okuma*), *Milliyet* 36.91 (*eğitsel okuma*), *Posta* 42.47 (*eğitsel okuma*), *Sabah* 30.55 (*engelli düzey*), *Sözcü* 41.77 (*eğitsel okuma*), *Takvim* 41.96 (*eğitsel okuma*), *Türkiye* 38.04 (*eğitsel okuma*) ve *Yeni Şafak* 30.08 (*engelli düzey*). Yazarların ortalama okunabilirlik sayıları ise şu şekilde seyrettiği görülmüştür; *Abbas GÜÇLÜ* 38.99 (*eğitsel okuma*), *Nuran ÇAKMAKÇI* 32.54 (*engelli düzey*), *Sait GÜRİSOY* 30.41 (*engelli düzey*), *Erdal Tanas KARAGÖL* 25.47 (*engelli düzey*), *Kerem ALKİN* 20.47 (*engelli düzey*), *Murat MURATOĞLU* 42.61 (*eğitsel okuma*), *Dilara KOÇAK* 32.99 (*engelli düzey*), *Jan Klod KAYUKA* 33.83 (*engelli düzey*), *Mehmet ÖZ* 34.70 (*eğitsel okuma*), *Emin PAZARCI* 39.59 (*eğitsel okuma*), *Mehmet ACET* 32.45 (*engelli düzey*), *Rahmi TURAN* 41.03 (*eğitsel okuma*), *Kemal BELGİN* 43.86 (*eğitsel okuma*), *Öcal ULUÇ* 32.73 (*engelli düzey*), *Ömer ÜRÜNDÜL* 42.71 (*eğitsel okuma*), *Onur BAŞTÜRK* 44.36 (*eğitsel okuma*), *Özgür ARAS* 41.96 (*eğitsel okuma*) ve *Şirin SEVER* 42.47 (*eğitsel okuma*).

Tablo 6.

Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Kategorilerdeki Yazı Sayıları

	Eğitim	Ekonomi	Sağlık	Siyaset	Spor	Yaşam	
Bağımsız Okuma	-	1	-	2	2	4	9
Eğitsel Okuma	1339	1248	395	2413	1215	1890	8500
Engelli Düzey	557	1307	621	609	648	11	3753

Ateşman ve Çetinkaya-Uzun formülleri yazının kolay veya zor olduğuyla ilgili bilgi vermektedir. Buna karşın Bezirci-Yılmaz formülündeki okunabilirlik değeri aynı zamanda bütün sınıf seviyelerine ait bilgiyi de içermektedir. Formülün bu özelliğiyle yazının hangi sınıf veya eğitim seviyesi için uygun olacağı bilinebilmektedir.

Köşe yazılarına Bezirci-Yılmaz formülü uygulanmasıyla elde edilen sonuçların kategorilere göre sunumu Tablo 7'de verilmiştir. *İlkokul 1-2.sınıf* düzeyinde yazı bulunmadığı, ortalama okunabilirliğin 11.87 ile *lise 11-12.sınıf* seviyesinde olduğu, en kolay yazının 2.59 ile *ilkokul 2-3.sınıf*, en zorun ise 63.52 ile *akademik* seviyede olduğu belirlenmiştir. Tüm yazıların 28 tanesi (%0.23'ü) *ilkokul*, 3678 tanesi (%30.00'ü) *ortaokul*, 3627 tanesi (%29.58'i) *lise*, 1519 tanesi (%12.39'u) *lisans* ve 3410 tanesi (%27.81'i) *akademik* seviyededir. Sonuçlar kategorilere göre değerlendirildiğinde hiçbir kategoride *ilkokul 1-2.sınıf* seviyesinde yazı yoktur. Ayrıca, *eğitim* kategorisinde *ilkokul [2-3, 3-4, 4-5].sınıflar* ve *ortaokul 5-6.sınıf*, *ekonomi* kategorisinde *ilkokul [2-3, 3-4].sınıflar*, *sağlık* kategorisinde *ilkokul [2-3, 3-4].sınıflar* ve *ortaokul [5-6, 6-7].sınıflar*, *spor* kategorisinde *ilkokul [2-3, 3-4].sınıflar* ve *yaşam* kategorisinde *ilkokul [2-3, 3-4, 4-5].sınıflar* seviyesinde köşe yazısı bulunmadığı görülmektedir.

Kategorilerin ağırlık olarak buldukları düzeyler şu şekildedir; *eğitim* kategorisinin 565 tanesi (%29.80'i) *lisans*, *ekonomi*nin 1297 tanesi (%50.74'ü) ve *sağlık* kategorisinin 470 tanesi (%46.26'sı) *akademik*, *siyaset*in 523 tanesi (%17.29'u) *lise 9-10.sınıf*, *spor*un 771 tanesi (%41.34'ü) *akademik* ve *yaşam*ın 457 tanesi (%23.99'u) *ortaokul 8-9.sınıf* seviyesindedir. Kategoriler okunabilirlik sayıları açısından değerlendirildiğinde *eğitim* yazılarının 6.75 (*ortaokul 6-7.sınıf*) ile 38.23 (*akademik*), *ekonomi*nin 4.13 (*ilkokul 4-5.sınıf*) ile 63.52 (*akademik*), *sağlık* 4.36 (*ilkokul 4-5.sınıf*) ile 27.55 (*akademik*), *siyaset*in 2.59 (*ilkokul 2-3.sınıf*) ile 30.68 (*akademik*), *spor*un 4.73 (*ilkokul 4-5.sınıf*) ile 48.89 (*akademik*) ve *yaşam*ın 5.16 (*ortaokul 5-6.sınıf*) ile 25.78 (*akademik*) arasında seyrettiği gözlenmiştir. Kategorilerin ortalama okunabilirlik sayıları şu şekildedir; *eğitim* 13.58 (*lisans*), *ekonomi* 13.00 (*lise 12.sınıf*), *sağlık* 15.56 (*lisans*), *siyaset* 10.55 (*lise 10-11.sınıf*), *spor* 13.39 (*lisans*) ve *yaşam* 8.84 (*ortaokul 8-9.sınıf*). Gazetelerin ortalama okunabilirlik sayıları şu değerlerdedir; *Akşam* 9.55 (*lise 9-10.sınıf*), *Hürriyet* 10.40 (*lise 10-11.sınıf*), *Milliyet* 13.73 (*lisans*), *Posta* 9.26 (*lise 9-10.sınıf*), *Sabah* 19.47 (*akademik*), *Sözcü* 8.19 (*ortaokul 8-9.sınıf*), *Takvim* 9.92 (*lise 9-10.sınıf*), *Türkiye* 14.36 (*lisans*) ve *Yeni Şafak* 18.83 (*akademik*). Yazarların ortalama okunabilirlik sayıları ise şu şekilde bulunmaktadır; *Abbas GÜÇLÜ* 12.72 (*lise 12.sınıf*), *Nuran ÇAKMAKÇI* 15.77 (*lisans*), *Sait GÜRİSOY* 17.27 (*akademik*), *Erdal Tanas KARAGÖL* 24.42 (*akademik*), *Kerem ALKİN* 31.48 (*akademik*), *Murat MURATOĞLU* 7.39 (*ortaokul 7-8.sınıf*), *Dilara KOÇAK* 16.49 (*akademik*), *Jan Klod KAYUKA* 14.24 (*lisans*), *Mehmet ÖZ* 15.30 (*lisans*), *Emin PAZARCI* 9.55 (*lise 9-10.sınıf*), *Mehmet ACET* 16.22 (*akademik*),

Rahmi TURAN 8.92 (ortaokul 8-9.sınıf), Kemal BELGİN 9.26 (lise 9-10.sınıf), Öcal ULUÇ 19.95 (akademik), Ömer ÜRÜNDÜL 9.70 (lise 9-10.sınıf), Onur BAŞTÜRK 8.38 (ortaokul 8-9.sınıf), Özgür ARAS 9.92 (lise 9-10.sınıf) ve Şirin SEVER 9.26 (lise 9-10.sınıf).

Tablo 7.

Bezirci-Yılmaz Okunabilirlik Formülüne Göre Kategorilerdeki Yazı Sayıları

	Eğitim	Ekonomi	Sağlık	Siyaset	Spor	Yaşam	
İlkokul	1-2. Sınıf	-	-	-	-	-	-
	2-3. Sınıf	-	-	-	1	-	1
	3-4. Sınıf	-	-	-	1	-	1
	4-5. Sınıf	-	18	1	5	2	26
Ortaokul	5-6. Sınıf	-	155	-	29	17	32
	6-7. Sınıf	1	307	-	152	97	189
	7-8. Sınıf	12	357	1	366	143	383
	8-9. Sınıf	48	259	4	498	171	457
Lise	9-10. Sınıf	125	93	10	523	133	392
	10-11. Sınıf	191	40	30	388	112	226
	11-12. Sınıf	243	8	49	224	98	101
	12. Sınıf	256	4	96	139	83	63
Lisans	565	18	355	286	238	57	1519
Akademik	455	1297	470	412	771	5	3410

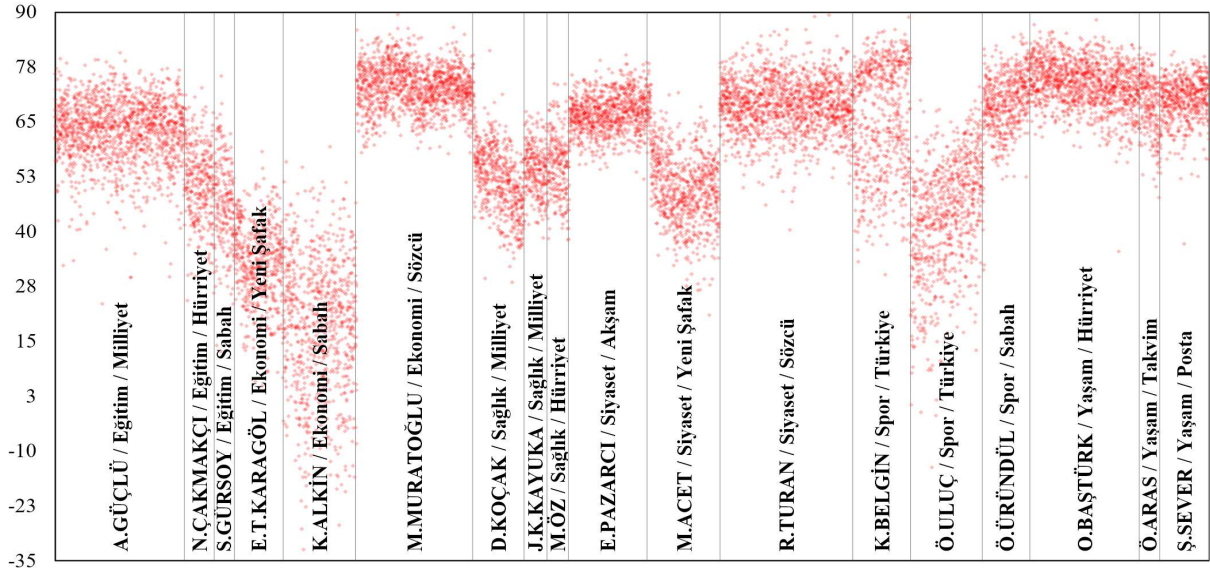
Tüm köşe yazılarının okunabilirlik sayıları Ateşman formülüne göre Şekil 1’de, Çetinkaya-Uzun formülüne göre Şekil 2’de ve Bezirci-Yılmaz formülüne göre ise Şekil 3’te sunulmuştur. Şekillerin sunduğu veriler kullanılarak kategoriler, gazeteler ve yazarlara ilişkin analizler yapılabilmektedir. Örneğin; bu şekillerden okunabilirlik değerlerine göre veri kümesinde bulunan kategoriler ile bu kategorilerdeki gazete ve yazarların köşe yazılarının dağılım karakteristiklerine ait bilgilere ulaşılabilir. Bununla birlikte kategori, gazete, yazar veya yazıya göre okunabilirliğin değişip değişmediği, değiştiyse nasıl ve ne yönde değiştiğiyle alakalı değerlendirmeler yapılmasına da imkân sağlanmaktadır.

Şekillerden görüldüğü üzere yazıların okunabilirliği farklı unsurlara bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Bu unsurlardan biri de yazardır. Özellikle yazarlar, yazılarında okunabilirlik açısından belirli bir karakter ortaya koymakta, yazarların yazıları ağırlıklı olarak belirli bir aralıkta seyretmektedir. Örneğin; Ateşman formülüne göre eğitim kategorisi yazarları incelendiğinde *Milliyet* yazarı *Abbas GÜÇLÜ*’nün yazılarının 60-70, *Hürriyet* yazarı *Nuran ÇAKMAKÇI*’nin yazılarının 45-55, *Sabah* yazarı *Sait GÜRSOY*’un yazılarının daha geniş bir şekilde 40-55 bandına yığıldığı görülmektedir. Bir diğer örnek de ekonomi kategorisinde gözlenmiştir. *Yeni Şafak* gazetesi yazarı *Erdal Tanas KARAGÖL* yazıları 25-40, *Sabah* yazarı *Kerem ALKİN* yazıları daha dağınık bir görüntü sergileyerek 7-40, *Sözcü* yazarı *Murat MURATOĞLU* yazıları ise 68-79 aralığında, diğer 2 yazara nispeten daha dar bir bantta ve daha kolay düzeyde olduğu belirgin şekilde ortaya konmaktadır. Diğer kategorilerde de buna benzer örnekler bulunmaktadır. Buradan yola çıkarak her ne kadar kategoriye bağlı olarak yazıların okunabilirliğinde yoğunlaşmalar görülse de özellikle yazarların yazılarının belirli bir aralıkta ve daha belirgin bir şekilde yığılması sebebiyle, kategori veya gazeteye nispeten okunabilirlik bağlamında yazarın daha belirleyici olduğu söylenebilir.

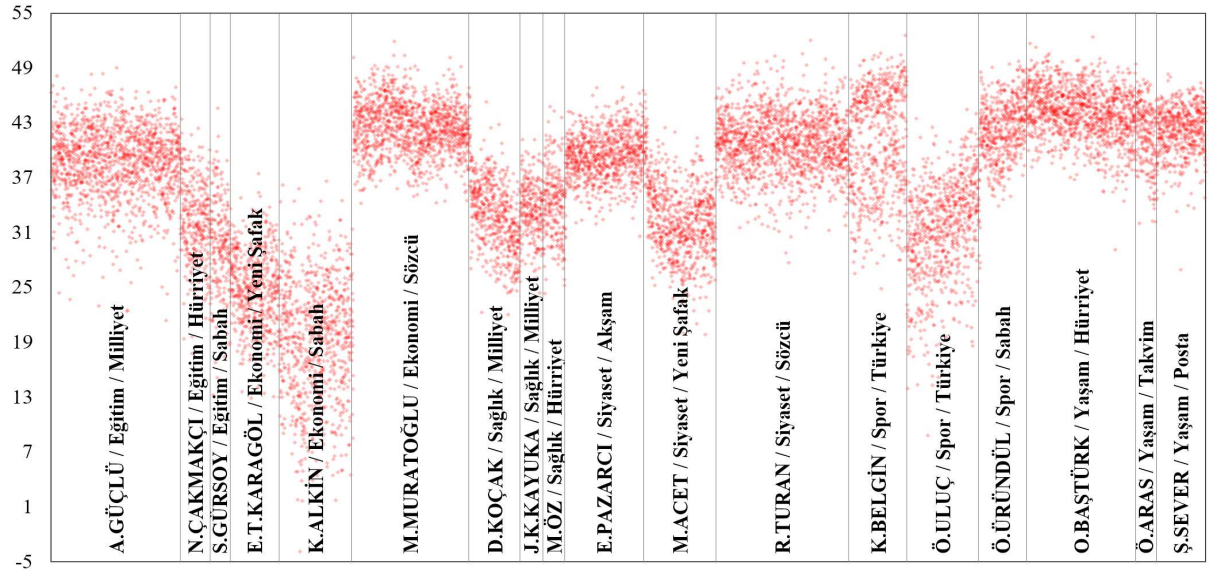
Ateşman ve Çetinkaya-Uzun formüllerinde kullanılan değişkenler aynı olmasına karşın katsayıları farklıdır. Buna karşın Bezirci-Yılmaz formülünde diğer 2 formülden farklı değişkenlerle okunabilirlik değeri hesaplanmaktadır. Ateşman ile Çetinkaya-Uzun formüllerinde değerin düşüklüğü, Bezirci-Yılmaz formülünde ise yüksekliği yazının zorluğunu; aksi ise kolaylığı göstermektedir. Yazılar, Ateşman formülünde 89.49 (*kolay*) ile -32.43 (*çok zor*), Çetinkaya-Uzun formülünde 52.55 (*eğitsel okuma*) ile -3.87 (*engelli düzey*), Bezirci-Yılmaz formülünde ise 2.59 (*ilkokul 2-3.sınıf*) ile 63.52 (*akademik*) aralığında bulunmaktadır.

Ateşman’a ait sonuçların sunulduğu Şekil 1 ve Çetinkaya-Uzun’a ait sonuçların sunulduğu Şekil 2 tümüyle aynı olmasa dahi şekilsel olarak benzerlik göstermekteyken Bezirci-Yılmaz’a ait sonuçların sunulduğu Şekil 3, genel anlamda bu grafiklerin simetriği gibi durmaktadır. Ayrıca, Bezirci-Yılmaz formülüne ait grafikte aralıkların gerek Ateşman’dan gerekse de Çetinkaya-Uzun’dan dar olduğu renk yoğunluklarından fark edilebilmektedir. Çetinkaya-Uzun formülünde kullanılan değişkenlerin daha küçük katsayılarla işleme alınmasının bir sonucu olarak yazılar, Ateşman’a göre daha sıkı bir aralıkta yer almaktadır. Örneğin; *Milliyet* yazarı *Abbas GÜÇLÜ* yazılarının Ateşman’a göre 60-70, Çetinkaya-Uzun’a göre 35-43, Bezirci-Yılmaz’a göre 9-14 aralığında; *Sözcü* yazarı *Murat*

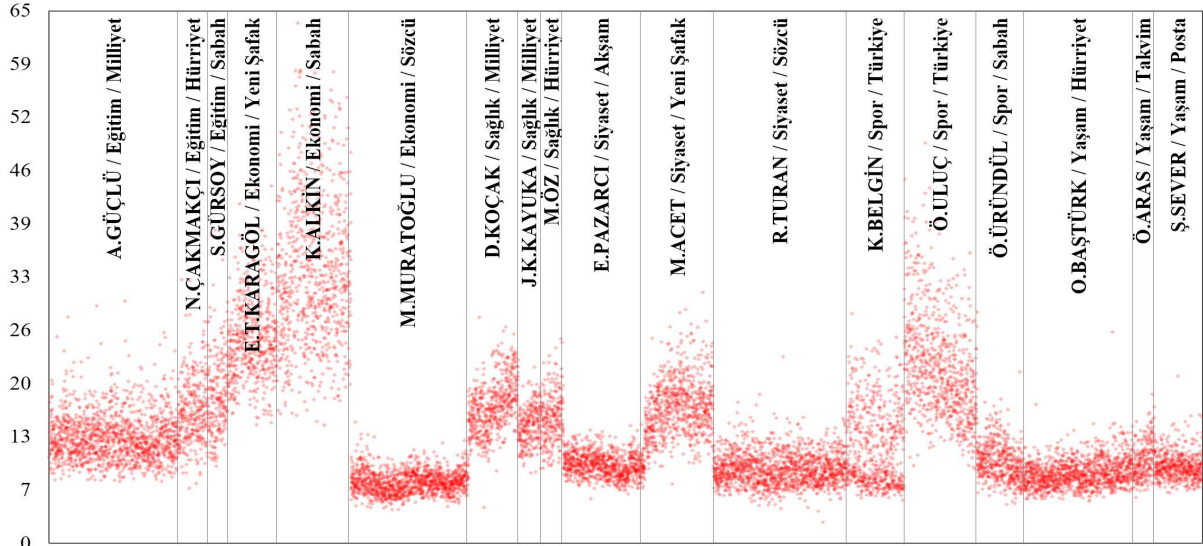
MURATOĞLU yazılarının Ateşman'a göre 68-79, Çetinkaya-Uzun'a göre 39-46, Bezirci-Yılmaz'a göre ise 5-9 aralığında yığıldığı söylenebilir.

Şekil 1. Köşe yazılarının (yazar / kategori / gazete) Ateşman okunabilirlik sayıları

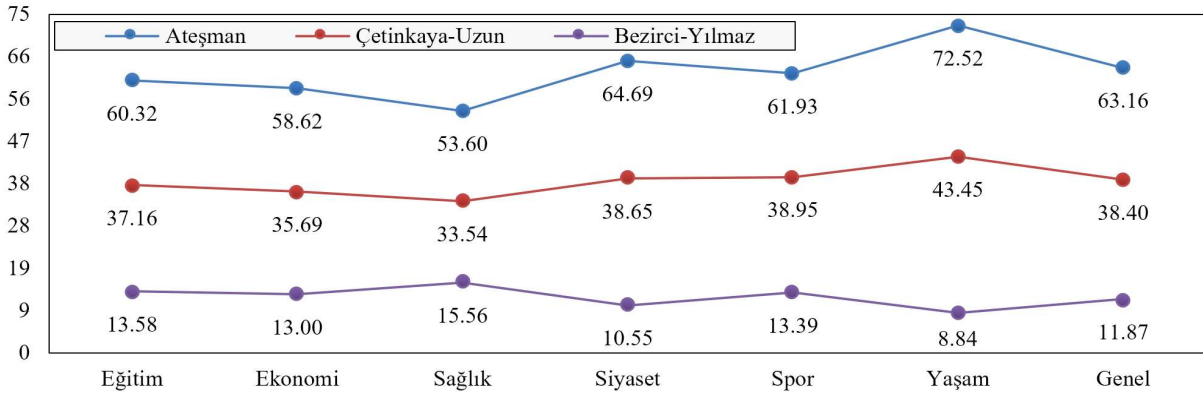
Şekil 2. Köşe yazılarının (yazar / kategori / gazete) Çetinkaya-Uzun okunabilirlik puanları

Şekil 3. Köşe yazılarının (yazar / kategori / gazete) Bezirci-Yılmaz okunabilirlik değerleri

Kategorilerin okunabilirlik formüllerine göre ortalama değerleri Şekil 4'te verilmiştir. Tüm yazıların ortalaması ile en kolay ve en zor kategorilerin okunabilirliklerinin formüllerdeki durumları şu şekildedir; Ateşman formülüne göre tüm yazıların genel ortalaması 63.16 (*orta güçlükte*), en kolay 72.52 (*kolay*) ile yaşam kategorisi iken en zor 53.60 (*orta güçlükte*) ile sağlık kategorisidir; Çetinkaya-Uzun formülüne göre tüm yazıların genel ortalaması 38.40 (*eğitsel okuma*), en kolay 43.45 (*eğitsel okuma*) ile yaşam kategorisi, en zor ise 33.54 (*eğitsel okuma*) ile sağlık kategorisidir; Bezirci-Yılmaz formülüne göre yazıların ortalaması 11.87 (*lise 11-12.sınıf*), en kolay 8.84 (*ortaokul 8-9.sınıf*) ile yaşam kategorisi iken en zor 15.56 (*lisans*) ile sağlık kategorisidir.

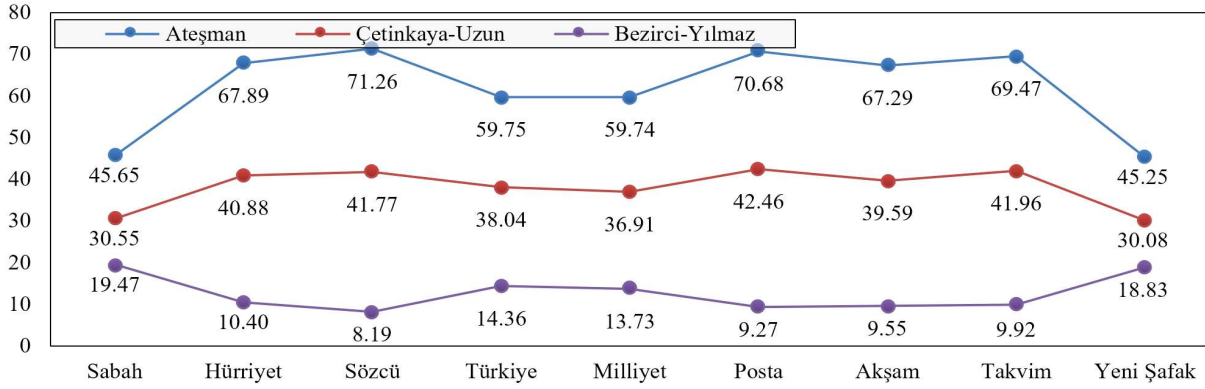
Kategori ortalamalarının sıralamasında formüller arasında farklılık bulunmaktadır. Ateşman'a göre en kolaydan en zora dizilim yaşam, siyaset, spor, eğitim, ekonomi ve sağlık; Çetinkaya-Uzun'a göre yaşam, spor, siyaset, eğitim, ekonomi ve sağlık; Bezirci-Yılmaz'a göre ise yaşam, siyaset, ekonomi spor, eğitim ve sağlık şeklindedir. Sıralamada farklılıklar bulunsada dahi her 3 formülde de en kolay kategorinin yaşam, en zor kategorininse sağlık olduğu ortaya konmuştur.

Şekil 4. Kategorilerin okunabilirlik formüllerine göre ortalama değerleri

Gazetelerin okunabilirlik formüllerine göre ortalama değerleri Şekil 5'te verilmiştir. En kolay ve en zor gazetelerin okunabilirliklerinin formüllerdeki durumları incelendiğinde Ateşman'a göre en kolay gazete 71.26 (*kolay*) ile Sözcü, en zor ise 45.25 (*zor*) ile Yeni Şafak; Çetinkaya-Uzun'a göre en kolay 42.46 (*eğitsel okuma*) ile Posta, en zor 30.08 (*engelli düzey*) ile Yeni Şafak; Bezirci-Yılmaz'a göre ise en kolay 8.19 (*ortaokul 8-9.sınıf*) ile Sözcü ve en zor 19.47 (*akademik*) ile Sabah'tır.

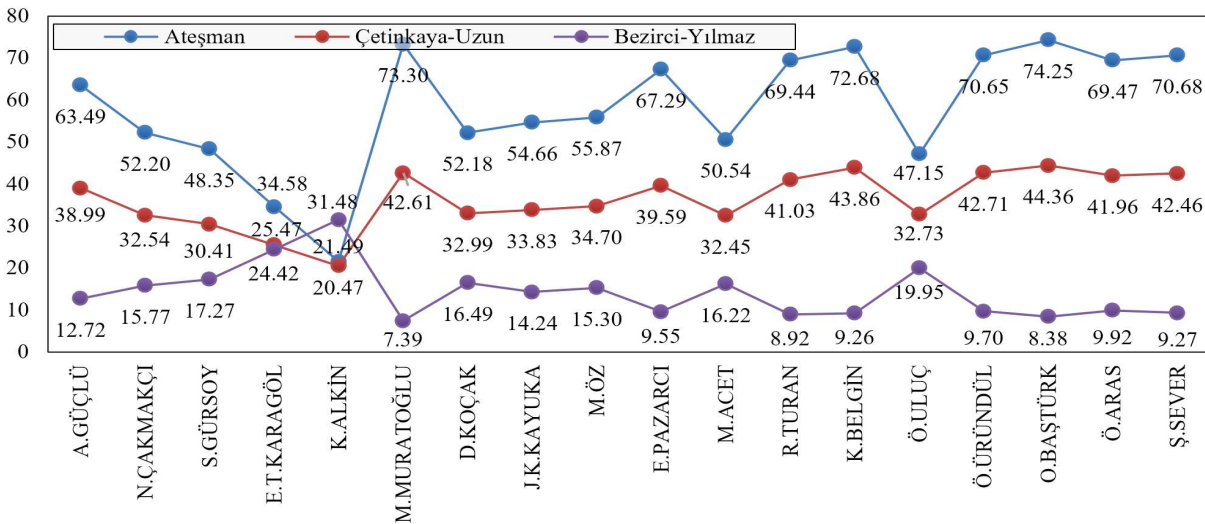
Gazete ortalamalarının sıralamasında formüller arasında farklılık bulunmaktadır. Ateşman'a göre en kolaydan en zora dizilim Sözcü, Posta, Takvim, Hürriyet, Akşam, Türkiye, Milliyet, Sabah ve Yeni Şafak; Çetinkaya-Uzun'a göre Posta, Takvim, Sözcü, Hürriyet, Akşam, Türkiye, Milliyet, Sabah ve Yeni Şafak; Bezirci-Yılmaz'a göre ise Sözcü, Posta, Akşam, Takvim, Hürriyet, Milliyet, Türkiye, Yeni Şafak ve Sabah şeklindedir. Her okunabilirlik formülünde de aynı sırada bulunan gazeteye rastlanmamıştır.

Şekil 5. Gazetelerin okunabilirlik formüllerine göre ortalama değerleri

Yazarların ortalama okunabilirlik değerlerinin verildiği Şekil 6'ya göre en kolay ve en zor yazarlar formüllerde şöyle seyretmiştir; Ateşman'a göre en kolay 74.25 (kolay) ile Onur BAŞTÜRK, en zor 21.49 (çok zor) ile Kerem ALKİN; Çetinkaya-Uzun'a göre en kolay 44.36 (eğitsel okuma) ile Onur BAŞTÜRK, en zor 20.47 (engelli düzey) ile Kerem ALKİN; Bezirci-Yılmaz'a göre ise en kolay 7.39 (ortaokul 7-8.sınıf) ile Murat MURATOĞLU, en zor 31.48 (akademik) ile Kerem ALKİN'dir.

Kategori ortalamalarının sıralamasında formüller arasında farklılık bulunmaktadır. Ateşman'a göre en kolaydan en zora dizilim Onur BAŞTÜRK, Murat MURATOĞLU, Kemal BELGİN, Şirin SEVER, Ömer ÜRÜNDÜL, Özgür ARAS, Rahmi TURAN, Emin PAZARCI, Abbas GÜÇLÜ, Mehmet ÖZ, Jan Klod KAYUKA, Nuran ÇAKMAKÇI, Dilara KOÇAK, Mehmet ACET, Sait GÜRSOY, Öcal ULUÇ, Erdal Tanas KARAGÖL, Kerem ALKİN; Çetinkaya-Uzun'a göre Onur BAŞTÜRK, Kemal BELGİN, Ömer ÜRÜNDÜL, Murat MURATOĞLU, Şirin SEVER, Özgür ARAS, Rahmi TURAN, Emin PAZARCI, Abbas GÜÇLÜ, Mehmet ÖZ, Jan Klod KAYUKA, Dilara KOÇAK, Öcal ULUÇ, Nuran ÇAKMAKÇI, Mehmet ACET, Sait GÜRSOY, Erdal Tanas KARAGÖL, Kerem ALKİN; Bezirci-Yılmaz'a göre ise Murat MURATOĞLU, Onur BAŞTÜRK, Rahmi TURAN, Kemal BELGİN, Şirin SEVER, Emin PAZARCI, Ömer ÜRÜNDÜL, Özgür ARAS, Abbas GÜÇLÜ, Jan Klod KAYUKA, Mehmet ÖZ, Nuran ÇAKMAKÇI, Mehmet ACET, Dilara KOÇAK, Sait GÜRSOY, Öcal ULUÇ, Erdal Tanas KARAGÖL, Kerem ALKİN şeklindedir. Okunabilirlik formüllerine göre kolaydan zora sıralama neticesinde farklılıklar bulunsa da her üçünde de Abbas GÜÇLÜ 9., Erdal Tanas KARAGÖL 17. ve Kerem ALKİN 18. sırada yer almıştır.

Şekil 6. Yazarların okunabilirlik formüllerine göre ortalama değerleri

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma, 2017-2021 yılları arasında Türkiye'de faaliyet gösteren gazetelerin internet sitelerinde yayımlanan köşe yazılarıyla gerçekleştirilmiştir. Tirajı en yüksek 10 gazeteden 9'u kullanılmış; yazarların geçmiş yazılarına erişilemediğinden 1 gazete kapsam dışında tutulmuştur. Eğitim, ekonomi, sağlık, siyaset, spor ve yaşam kategorilerinin her birinden 3 olmak üzere toplamda 18 yazara ait tüm köşe yazıları alınmış, toplamda 12262 köşe yazısıyla çalışma yürütülmüş, yazıların nicel özellikleri ve okunabilirliklerinin belirlenmesine çalışılmıştır. Nicel özellikler olarak yazıların ortalama cümle, kelime, hece ve harf sayılarının yanı sıra cümlelerin ortalama kelime ve kelimelerin ortalama hece ve harf sayıları ele alınmıştır. Köşe yazılarının okunabilirliklerinin belirlenmesi için

Türkçe metinlere yaygın olarak uygulanan Ateşman, Çetinkaya-Uzun ve Bezirci-Yılmaz formülleri kullanılmıştır. Eldeki veri miktarının fazlalığı ve detaylı olması sebebiyle işlemler, geliştirilen yazılım ve Doğal Dil İşleme teknikleriyle gerçekleştirilmiştir. Köşe yazılarının nicel özellikleri ve okunabilirlikleri kategori, gazete ve yazar açısından değerlendirilmiştir.

Köşe yazıları ortalama 42.08 cümle, 429.88 kelime, 1166.32 hece ve 2699.44 harften oluşmaktadır. Ayrıca, yazılardaki cümlelerin ortalama kelime sayısı 10.22 iken kelimelerin ortalama hece sayısı 2.71 ve harf sayısı 6.28'dir.

Sonuçlar kategoriler açısından incelendiğinde ortalama cümle sayısı en fazla olan kategori *yaşam*, en az olan kategoriyse *spor*dur. Ortalama kelime sayısının en yüksek olduğu kategori *eğitim*, en düşük olduğu kategoriyse *ekonomi*dir. *Sağlık* ortalama hece ve harf sayısı en fazla, *ekonomi* ise en az olan kategoridir. Bir cümledeki ortalama kelime sayısı en yüksek olan kategori *spor*, en düşük olansa *yaşam*dır. Kelimelerin ortalama hece ve harf sayısı en fazla olan kategori *sağlık*, en düşük *yaşam*dır. Kategoriler arası fark ortalama cümle sayısında %50'ler, ortalama kelime, hece ve harf sayısında %20'ler, cümlelerin ortalama kelime sayısında %40'lar, kelimelerin ortalama hece ve harf sayılarında ise %10'lar seviyesindedir. Buradan yola çıkarak yalnızca kelimelerin ortalama hece ve harf sayılarında kategorilerin birbirlerine yakın değerlerde seyrettiği, diğer nicel özelliklerde ise kategoriler arası farkın daha belirgin olduğu ifade edilebilir.

Sonuçlar gazeteler açısından ele alındığında *Posta* gazetesi ortalama cümle, kelime, hece ve harf sayısı bakımından en yüksek, *Sabah* ise en düşük gazetedir. Buna karşın bir cümledeki ortalama kelime sayısı en yüksek olan gazete *Sabah* iken en düşük olan gazete *Sözcü*'dür. *Yeni Şafak* kelimelerin ortalama hece ve harf sayısının en yüksek olduğu, *Posta* ve *Takvim* ise en az olduğu gazetelerdir. Gazeteler arası ortalama cümle sayısı farkının %200'lere, ortalama kelime sayısı farkının %90'lara, ortalama hece sayısı farkının %70'lere, ortalama harf sayısı farkının %75'lere ve cümlelerin ortalama kelime sayısı farkının %100'lere ulaştığı görülmektedir. Bununla birlikte gazeteler arası kelimelerin ortalama hece ve harf sayısı farkı %10'lar düzeyinde bulunmaktadır. Yalnızca kelimelerin ortalama hece ve harf sayısında gazetelerin yakın değerlerde seyrettiği; diğer nicel özelliklerin gazeteye göre değişkenlik gösterdiği saptanmıştır.

Sonuçlar yazarlara göre değerlendirildiğinde *Posta* gazetesi *yaşam* kategorisi yazarı *Şirin SEVER* ortalama cümle sayısı en fazla olan, *Sabah* gazetesi *ekonomi* yazarı *Kerem ALKİN* ise en az olan yazardır. Aynı şekilde *Şirin SEVER* ortalama kelime sayısı en fazla olan, *Sabah spor* yazarı *Ömer ÜRÜNDÜL* en az olan yazardır. *Milliyet* gazetesi *sağlık* yazarı *Jan Klod KAYUKA* ortalama hece ve harf sayısı en fazla olan yazar iken *Sabah* gazetesi *spor* kategorisi yazarı *Ömer ÜRÜNDÜL* en az olan yazardır. Ortalama kelime sayısı en yüksek olan *Sabah ekonomi* yazarı *Kerem ALKİN*, en düşük olansa *Sözcü ekonomi* yazarı *Murat MURATOĞLU*'dur. Öte yandan *Sabah eğitim* yazarı *Sait GÜRİSOY*'un bir kelimedeki ortalama hece ve harf sayısında en yüksek, *Türkiye* gazetesi *spor* yazarı *Kemal BELGİM*'in ise en düşük yazar oldukları belirlenmiştir. Nicel özelliklerde kategoriler ve gazeteler arası farka nispeten yazarlar arası fark çok belirgin şekilde ortaya çıkmıştır. Örneğin; yazarlar arası fark ortalama cümle sayısında %350'lere, ortalama kelime sayısında %120'lere, ortalama hece sayısında %130'lara ve harf sayısı %140'lara ulaşmaktadır. Farkın cümlelerin ortalama kelime sayısında %230'lara, kelimelerin ortalama hece ve harf sayısında ise %15'lere ulaştığı görülmüştür. Bunun da ötesinde özellikle 3, 4, 5 ve 6 veya daha fazla heceli kelime ortalamasında yazarlar arası fark %700'lere erişmektedir. Buradan hareketle nicel özelliklerin yazarlar için önemli bir belirteç olduğu, yazarların kendilerine has karakterle yazıları kaleme aldıkları ve bu karakterleri yazılarında açıkça sergiledikleri söylenebilir.

Ateşman, Çetinkaya-Uzun ve Bezirci-Yılmaz'a göre köşe yazılarının okunabilirlik aralığı sırasıyla şu şekildedir; 89.49 (*kolay*) ile -32.43 (*çok zor*), 52.55 (*bağımsız okuma*) ile -3.87 (*engelli düzey*) ve 2.59 (*ilkokul 2-3.sınıf*) ile 63.52 (*akademik*). Formüllere göre ortalama okunabilirliklerinse sırasıyla 63.16 (*orta güçlükte*), 38.40 (*eğitsel okuma*) ve 11.87 (*lise 11-12.sınıf*) olduğu saptanmıştır. Ateşman formülüne göre yazılar ağırlıklı olarak *kolay* (%43.91) düzeydeyken *çok kolay* olan hiç yazı bulunmamaktadır. Çetinkaya-Uzun'a göre yazılar yoğun olarak *bağımsız okuma* (%69.32) düzeyindedir. Bezirci-Yılmaz'a göre ise yazıların daha çok bulunduğu seviyeler *ortaokul* (%30.00), *lise* (%29.58) ve *akademik* (%27.81) seviyelerdir; *ilkokul 1-2.sınıf* seviyesinde yazı bulunmamaktadır.

Ortalama değerler itibarıyla Ateşman formülüne göre en kolay kategori 72.52 (*kolay*) ile *yaşam* iken en zor kategori 53.60 (*orta güçlükte*) ile *sağlık* ve en zor ile en kolay kategoriler arası yaklaşık %35 fark vardır. Bununla birlikte en kolay gazetenin 71.26 (*kolay*) ile *Sözcü*, en zorun ise 45.25 (*zor*) ile *Yeni Şafak* olduğu ve en zor ile en kolay gazeteler arası neredeyse %60 fark bulunduğu belirlenmiştir. Yazıları en kolay düzeyde olan yazarın 74.25 (*kolay*) ile *Hürriyet yaşam* kategorisinden *Onur BAŞTÜRK*, en zorunsa 21.49 (*çok zor*) ile *Sabah* gazetesi *ekonomi* kategorisinden *Kerem ALKİN* olduğu, en zor ile en kolay yazarlar arasındaki farkın %250'ler seviyesinde bulunduğu tespit edilmiştir.

Sonuçlar ortalama değerler bakımından Çetinkaya-Uzun formülüne göre değerlendirildiğinde en kolay kategorinin 43.45 (*eğitsel okuma*) ile *yaşam*, en zorun ise 33.54 (*engelli düzey*) ile *sağlık* olduğu ve en zor ile en kolay

kategoriler arası yaklaşık %30 fark bulunduğu tespit edilmiştir. En kolay gazete 42.47 (*eğitsel okuma*) ile *Posta*, en zor ise 30.08 (*engelli düzey*) ile *Yeni Şafak*'tır ve en zor ile en kolay gazeteler arası neredeyse %40 fark vardır. *Hürriyet* gazetesi *yaşam* kategorisi yazarı *Onur BAŞTÜRK*'ün yazıları 44.36 (*eğitsel okuma*) ile en kolay düzeydeyken *Sabah* gazetesi *ekonomi* kategorisi yazarı *Kerem ALKİN*'in yazıları 20.47 (*engelli düzey*) ile en zor düzeydedir ve en zor ile en kolay yazarlar arasındaki fark %120'ler seviyesindedir.

Sonuçlar ortalama değerler açısından irdelendiğinde Bezirci-Yılmaz formülüne göre en kolay kategori 8.84 (*ortaokul 8-9.sınıf*) ile *yaşam* iken en zor kategori 15.56 (*lisans*) ile *sağlık*tır. Bununla birlikte en zor ve en kolay kategoriler arası yaklaşık %75 fark vardır. En kolay gazetenin 8.19 (*ortaokul 8-9.sınıf*) ile *Sözcü*, en zorun ise 19.47 (*akademik*) ile *Sabah* olduğu ve en zor ile en kolay gazeteler arası neredeyse %140 fark bulunduğu belirlenmiştir. Yazıları en kolay düzeyde olan yazarın 7.39 (*ortaokul 7-8.sınıf*) ile *Sözcü* gazetesi *ekonomi* yazarı *Murat MURATOĞLU*, en zorunsa 31.48 (*akademik*) ile *Sabah* gazetesi *ekonomi* yazarı *Kerem ALKİN* olduğu ve en zor ile en kolay yazarlar arasındaki farkın %330'lar seviyesinde bulunduğu tespit edilmiştir.

Ortalama sonuçlardan anlaşılacağı üzere yazıların zorluğu kategori ve gazeteye göre farklılık gösterebilmektedir. Fakat özellikle yazara göre farklılık çok daha belirgin ve çok daha yüksek seviyededir. Dahası, aynı kategoride yazmakta olan yazarların yazı okunabilirlikleri aynı veya yakın seviyede olmaya da bilir. Örneğin; *ekonomi* kategorisindeki *Yeni Şafak* gazetesi yazarı *Erdal Tanas KARAGÖL*'ün yazılarının Ateşman'a göre %97.89'u *zor* veya *çok zor* düzeyde, Çetinkaya-Uzun'a göre %82.23'ü *engelli düzeyde*, Bezirci-Yılmaz'a göre %87.32'i *lisans* veya *akademik* düzeydedir. Diğer bir *ekonomi* yazarı olan *Sabah* gazetesinden *Kerem ALKİN*'in yazılarının Ateşman'a göre %98.99'u *zor* veya *çok zor* düzeyde, Çetinkaya-Uzun'a göre %99.49'u *engelli düzeyde*, Bezirci-Yılmaz'a göre %100.00'ü *lisans* veya *akademik* düzeydedir. *Sözcü* gazetesinden *ekonomi* yazarı *Murat MURATOĞLU*'nun yazılarının Ateşman'a göre %100.00'ü *kolay* veya *orta güçlükte*, Çetinkaya-Uzun'a göre %99.60'ı *eğitsel okuma* düzeyinde, Bezirci-Yılmaz'a göre ise %86.59'u *ortaokul* düzeyindedir. Görüleceği üzere aynı kategoride yazmakta olan 3 yazardan 2'si birbirine nispeten yakın seyretse de diğerinin okunabilirliği oldukça farklıdır. Buradan hareketle gerek nicel özellikler (ortalama hece ve harf hariç olmak üzere) gerekse de okunabilirlikte kategori ve gazeteye göre kısmi, fakat yazara göre çok belirgin şekilde farklılık bulunduğu sonucuna ulaşılabilir. Öyle ki; Bezirci-Yılmaz formülüne göre (Ateşman ve Çetinkaya-Uzun formüllerinde de buna yakın değerle birlikte) en zor ilk 1000'de yer alan yazıların %62.20'si *Kerem ALKİN*'e, %18.60'ı *Erdal Tanas KARAGÖL*'e aittir ve aynı kategoride yazan *Murat MURATOĞLU*'na ait hiçbir yazı bulunmamaktadır. Ayrıca, bazı kategorilerde ve gazetelerde bir yazarın yazı sayısı diğer yazar(lar)ın sayısından çok daha fazla olabilmekte ve bu da sonucu o yazar yönünde baskılayabilmektedir. Örneğin; *Milliyet* gazetesi *eğitim* yazarı *Abbas GÜÇLÜ*'nün yazılarının oranı *eğitim* kategorisinin yaklaşık %75'ini, *Milliyet* gazetesininse %65'ini oluşturmaktadır. Dolayısıyla, *Abbas GÜÇLÜ*'ye ait veriler hem *eğitim* kategorisinde hem de *Milliyet* gazetesinde baskın rol oynayacak, bu verilerin *eğitim* kategorisinin ve *Milliyet* gazetesinin genel verileriymiş gibi değerlendirilmesine sebebiyet verecektir. Bir yazarın yazı sayısının diğerlerinden çokça fazla olmasının meydana getirdiği veri kümesi dengesizliği sebebiyle de yazar bazlı değerlendirmenin daha doğru olacağı söylenebilir.

Çalışmada kolay ve zor olan köşe yazıları incelenerek bu yazıların ortak özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Daha kolay düzeyde okunabilirliğe sahip yazıların ortak özelliklerinin şunlar olduğu görülmüştür; günlük konuşma diline daha yakındırlar, yazılarda bir şey tanımlanıyor gibi değil de biriyle konuşuluyor gibi kaleme alınmışlardır ve daha kısa cümlelerden oluşmaktadırlar. Daha zor düzeyde okunabilirliğe sahip yazılarsa ağırlıklı olarak bilgilendirici türde oldukları söylenebilir.

Köşe yazılarının hangi eğitim seviyesine uygun olduğunu ortaya koymak için metnin doğrudan eğitim seviyesini (*ilkokul*, *ortaokul*, *lise*, *lisans* veya *akademik* gibi) referanslayan tek okunabilirlik formülü olan Bezirci-Yılmaz'dan faydalanılmıştır. 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere Türkiye'de zorunlu eğitim süresi 12 yıla çıkartılmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2012). Genel duruma bakıldığında Türkiye'de ilkököl mezunu olanların oranı %22.19, ilköğretim, ortaokul veya dengi okullardan mezun olanların oranı %24.63, lise veya dengi okullardan mezun olanların oranı %22.12 ve yükseköğretimden mezun olanların oranı %17.36'dır (Türkiye İstatistik Kurumu, 2022). Türkiye'nin eğitim seviyesi göz önüne alınarak değerlendirildiğinde *eğitim*, *sağlık* ve *spor* kategorilerinin, *Sabah*, *Türkiye*, *Milliyet* ve *Yeni Şafak* gazetelerinin, *Nuran ÇAKMAKÇI*, *Sait GÜRİSOY*, *Erdal Tanas KARAGÖL*, *Kerem ALKİN*, *Dilara KOÇAK*, *Jan Klod KAYUKA*, *Mehmet ÖZ*, *Mehmet ACET* ve *Öcal ULUÇ* yazarlarına ait yazıların ülkenin eğitim seviyesinin üzerinde olduğu sonucuna ulaşılabilir. Özellikle bazı yazarların birçok yazısının oldukça yüksek seviyede ve hatta *lisans* veya *akademik* düzeyde olduğunu ifade etmek gerekir. Fakat köşe yazılarının hazırlanmasında okunabilirliğe dikkat edilmesiyle okuyucular açısından daha kolay bir okumanın sağlanacağı, bunun da hem yazarların okuyucu kitlesini genişletmesine hem de okuyucuların yazıyı daha fazla anlamlandırarak yazıdan istifade etmelerine katkı sunması beklenebilir. Öte yandan bazı köşe yazarları belirli bir kitleye hitap etmekte ve bu da konuyla ilgili belirli bir seviyede okuryazarlık gerektirebilmektedir. Ayrıca her yazarın genele hitap eden yazılar yazması da gerekmez; yalnızca ilgililerinin ve belirli bir eğitim seviyesine sahip insanların istifadesine sunulan yazılar da yazılmış olabilir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, A. S. (2022). İnternet ortamındaki şeffaf plak tedavisi ile ilgili bilgilerin okunabilirlik analizi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Dış Hekimliği Dergisi*, 4(1), 7-11. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/neudhfdergisi/issue/69707/1087179>
- Arslan, K., & Bay, Y. (2022). İlkokul 1-4. sınıflar Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin okunabilirlik düzeyleri. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(2), 488-504. <https://doi.org/10.54979/turkegitimdergisi.1176597>
- Ateşman, E. (1997). Türkçede Okunabilirliğin Ölçülmesi. *Dil Dergisi*, (58), 71-74.
- Ay, İ. E., & Duranoğlu, Y. (2022). Göz damlası prospektüslerinin okunabilirlik düzeyinin değerlendirilmesi. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 27(1), 55-59. <https://doi.org/10.21673/anadoluklin.993863>
- Basın İlan Kurumu (2021, 28 Temmuz). 2020 yazılı medya istatistikleri açıklandı. <https://bik.gov.tr/kurumsal-haberler/2020-yazili-medya-istatistikleri-aciklandi/>
- Basmacı, G. (2022). Köşe yazarlığının işleyişine yönelik bir inceleme: köşe yazılarında öne çıkan konular, aktörler ve metin içindeki çeşitlilik. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 58, 139-152. <https://doi.org/10.47998/ikad.1100082>
- Bezirci, B., & Yılmaz, A. E. (2010). Metinlerin okunabilirliğinin ölçülmesi üzerine bir yazılım kütüphanesi ve Türkçe için yeni bir okunabilirlik ölçütü. *Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Fen ve Mühendislik Dergisi*, 12(3), 49-62. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deumffmd/issue/40831/492667>
- Bozkurt, A., Şahin, B., & Bağcı, Z. (2022). Evaluation of readability and content of texts on autism spectrum disorder. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, 7(2), 291-300. <https://doi.org/10.35232/estudamhsd.1035882>
- Çetinkaya, G. (2010). *Türkçe metinlerin okunabilirlik düzeylerinin tanımlanması ve sınıflandırılması* [Yayımlanmış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp>
- Dalkıran, G. (2020). Can some words in news content create negative perception in terms of sectoral image? Aquaculture or fish farms. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, Milli Mücadele'nin 100. Yılı Özel Sayısı*, 639-661. <https://doi.org/10.21733/ibad.800240>
- Eryılmaz, M. A., Solak, I., Ay, E., & Kozanhan, B. (2022). Evaluation of readability of Turkish websites on obesity and bariatric surgery. *Clinical and Experimental Health Sciences*, 12(1), 41-45. <https://doi.org/10.33808/clinexphealthsci.763167>
- Harmankaya, M. Ö. (2022). Uluslararası öğrenciler için akademik Türkçe sosyal bilimler kitabının okunabilirliği. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 250-264. <https://doi.org/10.48174/buaad.52.10>
- Karal Temuroğlu, Ş., & Mazıcı, N. (2018). Elektrik dağıtım ihaleleri ve medya. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, 29, 47-68. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/turcom/issue/38125/438520>
- Karşılıyan, S. (2022). Ak Başat Türkçe a1-a2 kitabındaki metinlerin okunabilirlik sayısı ve metinlerdeki ses birimlerin okumaya etkisi. *Türk Dünyası ve Türkçe Öğretimi*, 1(1), 1-17. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6774406>
- Kuyumcu, B., Buluz B., & Kömeçoğlu, Y. Author identification in Turkish documents with ridge regression analysis. *2019 27th Signal Processing and Communications Applications Conference (SIU)*, Sivas, Turkey, 2019, 1-4. <https://doi.org/10.1109/SIU.2019.8806242>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2012, 11 Nisan). 6287 ilköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun [Kanun]. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm>
- Ogur, E. (2022). 2021-2022 öğretim yılında okutulan 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik yönünden incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 11(4), 1647-1664. <https://dergipark.org.tr/en/pub/teke/issue/73952/1221117>
- Otu, M., & Karagözoğlu, Ş. (2022). Fibromiyalji sendromu ile ilgili Türkiye'deki bilgi sunan web sitelerinin okunabilirlik, içerik ve kalite açısından incelenmesi. *Türk Osteoporoz Dergisi*, 28, 19-25. <https://doi.org/10.4274/tod.galenos.2021.75508>
- SimilarWeb (2023, 1 Ocak). En popüler web siteleri sıralaması. Erişim adresi: <https://www.similarweb.com/tr/top-websites/turkey/> adresinden 03 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.

- Speed Medya (2021). Pandemi online haber siteleri günlük trafiklerini ortalama 1,1 milyon artırdı. Erişim adresi: <http://app.speedmedya.com/Report/ReportDetail?ReportCode=110> adresinden 13 Eylül 2022 tarihinde alınmıştır.
- Şakiroğlu, Y. (2020). Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki öykülerin kelime–cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri üzerine bir inceleme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(6), 1827-1834. <https://dergipark.org.tr/en/pub/anemon/issue/58092/746147>
- Temur, T. (2003). Okunabilirlik (readability) kavramı. *Türklük bilimi araştırmaları*, 13, 169-182. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tubar/issue/16954/177007>
- Türkiye İstatistik Kurumu (2022, 19 Aralık). Nüfus ve konut sayımı, 2021 / Tablo-11: Bitirilen eğitim durumuna ve cinsiyete göre nüfus [Haber Bülteni]. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Nufus-ve-Konut-Sayimi-2021-45866>
- Uyar, T., Karacan Uyar, K., & Yağlı, E. (2021). Gözetimli makine öğrenmesiyle noktalama ve etkisiz kelime sıklıkları kullanarak yazar tanıma. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 14(2), 183-190. <https://doi.org/10.17671/gazibtd.623629>
- Zemberek (2007, 5 Ocak). Açık kaynak kodlu Türkçe doğal dil işleme kütüphanesi. <http://code.google.com/p/nzemberek> adresinden 12 Temmuz 2015 tarihinde alınmıştır.

ÇALIŞMANIN ETİK İZİNİ

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Yazarın araştırmaya katkı oranı %100’dür.

ÇATIŞMA BEYANI

Yazar, herhangi bir kişi veya kurum ile çıkar çatışması olmadığını beyan eder.